

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“

Broj: 01-02-10-11-7-2139-17/21

Sarajevo, decembar 2021. godine

Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ koji je objavljen 2019. godine. Praćenje je provedeno u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija i metodologijom za reviziju učinka vrhovnih revizijskih institucija u BiH.

Praćenje realizacije preporuka iz revizijskih izvještaja završna je faza u revizijskom ciklusu i provodi se u cilju osiguranja povratnih informacija o realizaciji datih preporuka. Namjera je potaknuti mehanizme odgovornosti i dovesti do veće realizacije preporuka, te boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim resursima.

Shodno rezultatima provedenog praćenja, utvrđeno je da preporuke date u predmetnom izvještaju još uvijek nisu realizovane, što je imalo za posljedicu da propusti koji su konstatovani u izvještaju revizije učinka „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ i dalje nisu otklonjeni.

Temeljne pretpostavke za unapređenje predmetne oblasti nisu uspostavljene s obzirom na to da se **kasni sa donošenjem Strategije zapošljavanja u FBiH**, kao i izmjena i dopuna **Zakona o posredovanju u zapošljavanju**. Još uvijek **nisu uspostavljene ni pouzdane evidencije** o nezaposlenim osobama.

Federalni zavod za zapošljavanje nastavio je sa praksom planiranja programa zapošljavanja bez utvrđivanja roka za njihovu realizaciju, te započinjanja provedbe novih programa, iako oni iz prethodnih godina nisu okončani. Ovakav način planiranja i realizacije programa značajno **otežava kontrolu njihove realizacije, te onemogućava odgovarajuće praćenje efekata programa**.

Na nedovoljnu efikasnost u realizaciji programa ukazuju podaci o niskoj realizaciji planiranih sredstva, s obzirom na to da je u periodu 2019-2021. godine od planiranih cca **125,7 miliona** za programe sufinansiranja zapošljavanja utrošeno **cca 57,2 miliona KM**, odnosno **46%** planiranih sredstava.

U programima sufinansiranja zapošljavanja iz perioda 2019-2021. godine planirane su nove mjere koje su bile fokusirane na konkretne ciljne grupe nezaposlenih i na zapošljavanje teže zapošljivih nezaposlenih osoba. Međutim, podaci o realizaciji programa su pokazali da je **70% sredstava utrošeno za ostale mjere zapošljavanja koje nisu bile usmjerene na konkretne ciljne grupe i teže zapošljive nezaposlene osobe**.

Uzimajući u obzir izraženi problem nezaposlenosti, s kojim se već dugi niz godina suočava naša zemlja, Ured za reviziju cijeni da je neophodno dodatno angažovanje subjekata kojima su upućene preporuke, kako bi se unaprijedila efikasnost kako u planiranju, tako i u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja.

U skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 22/06), Nacrt izvještaja je dostavljen subjektima revizije na komentare. Od ukupno osam subjekata, komentare su u predviđenom roku dostavili Federalni zavod za zapošljavanje, JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona i JU Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona. S dužnom pažnjom razmotreni su pristigli komentari, te su argumentovani i adekvatno dokumentovani uzeti u obzir prilikom sačinjavanja konačnog Izvještaja o praćenju realizacije preporuka.

Sarajevo, 23. 12. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

SADRŽAJ

REZIME IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU REALIZACIJE PREPORUKA	1
1. UVOD	3
1.1. Cilj praćenja realizacije preporuka.....	3
1.2. Predmet i obim praćenja	3
1.3. Izvori i metode	3
1.4. Kratak osvrt na Izvještaj revizije učinka čije preporuke su predmet praćenja	4
2. PROCJENA REALIZACIJE PREPORUKA KOJE SU PREDMET PRAĆENJA.....	5
2.1. Aktivnosti subjekata revizije na realizaciji preporuka	7
2.1.1. Status realizacije preporuka datih Parlamentu FBiH i Vladi FBiH.....	7
2.1.2. Status realizacije preporuka datih Federalnom zavodu za zapošljavanje i službama za zapošljavanje	10
2.1.3. Status realizacije preporuka datih Federalnom zavodu za zapošljavanje	12
2.2. Postupanje Parlamenta FBiH.....	21
2.3. Komentari na Nacrt izvještaja	22
3. ZAKLJUČCI.....	23
PRILOZI	25

KORIŠTENE SKRAĆENICE

Skraćenica	Puni naziv
APZ	Aktivna politika zapošljavanja
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMRSP	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
FZZZ	Federalni zavod za zapošljavanje
HNK	Hercegovačko-neretvanski kanton
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
JIS	Jedinstveni informacioni sistem
KS	Kanton Sarajevo
Parlament FBiH	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
Porezna uprava	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
Služba za zapošljavanje	Kantonalna služba za zapošljavanje
TK	Tuzlanski kanton
Ured za reviziju	Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine
USK	Unsko-sanski kanton
Vlada FBiH	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
VRI	Vrhovna revizijska institucija
ZDK	Zeničko-dobojski kanton

LISTA TABELA

Tabela 1. Status realizacije preporuka prema broju subjekata

Tabela 2. Status realizacije preporuka pojedinačno po subjektima revizije

Tabela 3. Planirana i utrošena sredstva za realizaciju programa sufinansiranja zapošljavanja

Tabela 4. Mjere zapošljavanja usmjerene na konkretne ciljne grupe nezaposlenih i kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba

LISTA PRILOGA

Prilog 1. Status realizacije preporuka prema subjektima revizije

Prilog 2. Pregled podataka o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja iz perioda 2015-2018. i 2019-2021. godina

Prilog 3. Kriteriji za zapošljavanje u programima sufinansiranja zapošljavanja

Prilog 4. Podaci o programima sufinansiranja zapošljavanja iz perioda 2019-2021. godine

Prilog 5. Indikatori za mjerenje učinka programa sufinansiranja zapošljavanja

REZIME IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU REALIZACIJE PREPORUKA

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) proveo je praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“, objavljenog 2019. godine. Cilj je bio ispitati preduzete aktivnosti na osnovu predmetnog Izvještaja i ocijeniti u kojoj mjeri su date preporuke realizovane.

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti Parlamenta FBiH, Vlade FBiH, Federalnog zavoda za zapošljavanje i pet kantonalnih službi za zapošljavanje koje su bile obuhvaćene uzorkom revizije učinka iz 2019. godine. Riječ je o službama iz KS, USK, ZDK, HNK i TK.

Provedeno praćenje je pokazalo da je većina subjekata odgovornih za realizaciju preporuka razmatrala Izvještaj revizije učinka „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ i planirala aktivnosti na realizaciji datih preporuka. Međutim, preduzete aktivnosti nisu bile dovoljne kako bi se date preporuke u potpunosti realizovale. Od 11 datih preporuka, nijednu nisu u potpunosti realizovali svi subjekti koji su bili nadležni za njihovu realizaciju, niti je ijedan od subjekata realizovao sve preporuke koje su mu bile upućene.

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je sljedeće:

- Strategija zapošljavanja FBiH još uvijek nije donesena. Vlada FBiH je u maju 2021. godine usvojila Strategiju zapošljavanja u FBiH za period 2019-2027. godine i uputila je Parlamentu FBiH na usvajanje. Navedeni strateški dokument je u septembru 2021. godine usvojen u Predstavničkom domu, ali još uvijek nije bio predmetom razmatranja Doma naroda Parlamenta FBiH.
- Ministarstva rada i socijalne politike još uvijek nije izradilo i u proceduru usvajanja uputilo izmjene i dopune Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba koji, pored ostalog, treba i adekvatnije urediti obavezu vođenja evidencija o nezaposlenim osobama.
- Utvrđeno je da FZZZ i većina kantonalnih službi još uvijek nisu uspostavili pouzdane i sveobuhvatne evidencija o nezaposlenim osobama. Iako je Federalni zavod za zapošljavanje započeo implementaciju jedinstvenog informacijskog sistema (JIS) kojim će se omogućiti vođenje objedinjenih i zbirnih evidencija u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH, sistem još nije implementiran u svim službama.
- Nisu osigurani transparentni podaci o planiranju programa sufinansiranja zapošljavanja, jer je FZZZ nastavio sa praksom planiranja sredstva u ukupnom iznosu za sve programe zapošljavanja i samozapošljavanja. Ovakav način planiranja i realizacije programa značajno otežava kontrolu i praćenje realizacije programa, te onemogućava odgovarajuće praćenje efekata programa. Kada je u pitanju izvještavanje o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, utvrđeno je da je FZZZ sačinjavao informacije o realizaciji samo za programe iz 2018. i 2019. godine.
- Uzimajući u obzir identifikovane nedostatke u načinu planiranja i izvještavanja o programima sufinansiranja zapošljavanja, konstatovano je da Vlada FBiH i dalje nema adekvatan nadzor nad realizacijom programa.
- Utvrđena je nedovoljna efikasnost u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja iz perioda 2019-2021. godine s obzirom na to da je od planiranih cca 125,7 miliona KM utrošeno cca 57,2 miliona KM, što predstavlja cca 46% planiranih sredstava.
- FZZZ i kantonalne službe nisu preduzele dovoljne aktivnosti kako bi vršile aktivnije posredovanje između poslodavaca i nezaposlenih osoba prilikom realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja.

- Prilikom planiranja programa sufinansiranja zapošljavanja i dalje nije precizno definisan period početka i završetka realizacije programa zapošljavanja, što uzrokuje realizaciju programa kroz više godina i započinjanje realizacije novih, iako programi iz prethodnih godina još uvijek nisu okončani.
- Konstatovan je određeni pomak u pogledu planiranja novih mjera u programima sufinansiranja zapošljavanja, fokusiranih na konkretne ciljne grupe nezaposlenih i zapošljavanje teže zapošljivih nezaposlenih osoba. Međutim, u posmatranom periodu najveći dio sredstava, odnosno cca 70%, utrošeno je za ostale mjere iz programa koje nisu bile usmjerene na konkretne ciljne grupe nezaposlenih niti na kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba.
- FZZZ nije preduzeo aktivnosti kako bi se vršio kvalitativni odabir poslodavaca pri realizaciji programa i prednost dala onim poslodavcima koji su spremni dugoročnije zaposliti nezaposlenu osobu. Također, nije utvrđena obaveza poslodavcima da određeni period, nakon isteka ugovora o sufinansiranju, zadrže u radnom odnosu sufinansiranu osobu.
- Iako je FZZZ izradio proceduru za praćenje efekata programa sufinansiranja zapošljavanja, nije izvršena analiza ostvarenih efekata svakog pojedinačnog programa.
- Preduzete su određene aktivnosti na jačanju internih kontrola u cilju efikasnijeg upravljanja sredstvima programa sufinansiranja zapošljavanja, kao i kontrole utroška sredstava, ali nije osigurana redovna kontrola poslodavaca u pogledu pravdanja uplaćenih doprinosa i kontrole ostale potrebne dokumentacije.

1. UVOD

U uvodnom dijelu Izvještaja obrazložen je cilj i predmet praćenja realizacije preporuka, izvori podataka i metodologija, te su prezentirani osnovni podaci o Izvještaju revizije učinka „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“, čija realizacija preporuka je bila predmet praćenja.

Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija nalažu uspostavu efektivnih mehanizama za praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja.¹ Vrhovne revizijske institucije trebaju uspostaviti odgovarajući sistem praćenja realizacije preporuka kako bi osigurale da subjekti revizije postupaju u skladu s utvrđenim nalazima, zaključcima i preporukama.

1.1. Cilj praćenja realizacije preporuka

Cilj praćenja bio je ispitati preduzete aktivnosti nadležnih institucija na osnovu Izvještaja revizije učinka „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“ i procijeniti u kojoj mjeri su realizovane date preporuke.

1.2. Predmet i obim praćenja

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti subjekata revizije kojima su date preporuke preduzete nakon objave matičnog izvještaja revizije učinka (septembar 2019 – august 2021. godine). U obzir su uzete i određene naknadne aktivnosti poduzete prije sačinjavanja konačnog Izvještaja.

Ispitane su aktivnosti Parlamenta FBiH, Vlade FBiH, FZZZ-a i pet kantonalnih službi za zapošljavanje. Pri odabiru uzorka kantonalnih službi za zapošljavanje korišten je isti uzorak službi za zapošljavanje koje su bile obuhvaćene revizijom učinka „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ iz 2019. godine, a riječ je o službama iz ZDK, USK, KS, HNK i TK.

1.3. Izvori i metode

Podaci i informacije o aktivnostima preduzetim u cilju realizacije preporuka prikupljene su putem upitnika. Također, analizirana je važeća regulativa iz predmetne oblasti, dostavljena dokumentacija, te relevantni dokumenti dostupni na službenim internet-stranicama subjekata obuhvaćenih praćenjem.

Subjekti revizije su uz odgovore na Upitnik trebali dostaviti i relevantnu dokumentaciju kojom dokazuju date odgovore. U slučajevima gdje subjekti nisu dostavili odgovore na Upitnik, odnosno dokaze o preduzetim aktivnostima, smatralo se da aktivnosti na realizaciji preporuke nisu preduzete.

Odgovore na Upitnik revizije učinka dostavili su FZZZ i kantonalne službe za zapošljavanje. Vlada FBiH je dostavila informaciju² da je Upitnik revizije učinka prosljeđen Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i FZZZ-u kao institucijama nadležnim za predmetnu oblast, radi davanja odgovora na Upitnik. S tim u vezi, Vlada FBiH je dostavila Zaključak i Informaciju koju je sačinilo FMRSP.

Okolnosti izazvane pandemijom COVID-19 uticale su na organizaciju rada u institucijama obuhvaćenim praćenjem. Zbog ovih okolnosti, s ciljem prikupljanja dokaza i provođenja praćenja realizacije preporuka prema planiranoj dinamici, omogućeno je dostavljanje informacija i dokumentacije elektronskim putem, te su određeni intervjui obavljani telefonski.

Analizom raspoložive dokumentacije, odgovora na Upitnik revizije učinka i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjua, izvršena je procjena realizacije preporuka, koje su klasifikovane prema sljedećim kategorijama:

¹ ISSAI 100.51, ISSAI 300.42 i GUID 9030 – Dobre prakse vezane za nezavisnost VRI

² Akt broj: 04-11-1063/2021 od 20. 9. 2021. godine

- preporuka je provedena
- preporuka je djelimično provedena
- pokrenute su početne aktivnosti na realizaciji preporuke
- preporuka nije provedena

Status realizacije preporuka procijenjen je analizom preduzetih aktivnosti svih subjekata obuhvaćenih praćenjem, te je procjena statusa realizacije preporuka data pojedinačno za svakog subjekta revizije.

1.4. Kratak osvrt na Izvještaj revizije učinka čije preporuke su predmet praćenja

Ured za reviziju je u 2019. godini objavio Izvještaj revizije učinka o temi „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“. Cilj revizije bio je ispitati da li je FZZZ efikasno upravljao programima sufinansiranja zapošljavanja. Ispitano je da li se ovi programi temelje na odgovarajućim ciljevima, da li je realizacija programa efikasna i da li su sredstva programa usmjerena na ciljane korisnike. Također, ispitano je da li su FZZZ i kantonalne službe za zapošljavanje osigurale odgovarajuće praćenje efekata programa sufinansiranja zapošljavanja, kako bi se opravdala uložena javna sredstva u ove namjene. Predmet ispitivanja revizije bili su programi sufinansiranja zapošljavanja koje je kreirao i finansirao FZZZ u periodu 2015-2018. godine.

Revizijom je utvrđeno sljedeće:

- Nije osigurano efikasno upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja koji se realizuju dugi niz godina i u koje su uložena značajna javna sredstva. U periodu 2015-2018. godine, FZZZ je od ukupno **utrošenih cca 90,1 milion KM za mjere aktivne politike zapošljavanja, sredstva u iznosu od cca 55,3 miliona KM utrošio u programe sufinansiranja zapošljavanja**, koji su bili predmet revizije. Svaki od realizovanih programa imao je veliki broj različitih poticajnih mjera, čija realizacija se prenosila na period od više godina (tri, a nekada i četiri).
- Realizacija programa nije bila u skladu sa planiranim finansijskim sredstvima, tako da je do kraja 2018. godine realizovano samo 55% planiranih sredstava za programe iz perioda 2015-2018. godine. Ovakav način planiranja i realizacije programa značajno **otežava kontrolu i praćenje realizacije programa i onemogućava odgovarajuće praćenje efekata programa** koji su realizovani u posmatranim godinama.
- Iako su programi sufinansiranja zapošljavanja prevashodno trebali biti namijenjeni zapošljavanju teže zapošljivih i dugoročno nezaposlenih osoba, konstatovano je da programi nisu bili adekvatno ciljani i usmjeravani na zapošljavanje nezaposlenih osoba iz ovih ciljnih grupa. Analizom ciljeva poticajnih mjera u koje je uloženo najviše sredstava konstatovano je da su programi sufinansiranja zapošljavanja bili usmjereni na **kratkoročno zapošljavanje nezaposlenih osoba** (najčešće šest, odnosno 12 mjeseci) bez obzira na dob, period nezaposlenosti i ostale karakteristike nezaposlenih osoba.
- Utvrđeno je da su programi bili **više orijentisani na poslodavce nego na nezaposlene osobe**. Naime, na javne pozive za učešće u programima sufinansiranja mogli su se prijaviti samo poslodavci, a ne i nezaposlene osobe, sa izuzetkom mjere „Vaučer za posao“, odnosno „Tražim poslodavca“ iz 2018. godine. Također, poslodavci su većinom samostalno birali koga će zaposliti, tako da službe nisu posredovale kako bi potakle poslodavce da zaposle osobe iz ciljnih grupa kojima je pomoć u zapošljavanju bila najpotrebnija.
- Nisu uspostavljeni odgovarajući kriteriji za učešće poslodavaca u programima sufinansiranja zapošljavanja, zbog čega se često dešavalo da isti poslodavci iz godine u godinu koriste sredstva programa, bez obaveze da dugoročnije zaposle sufinansiranu osobu.

- Podaci o planiranju, realizaciji i efektima programa **nisu precizni, sveobuhvatni i uporedivi**. U ovakvim okolnostima realizacije programa upitno je da li FZZZ i njegovi organi upravljanja imaju odgovarajuću kontrolu nad realizacijom programa i utroškom sredstava. Iako je u strateškim dokumentima iskazano opredjeljenje za redovno praćenje efekata programa zapošljavanja, **utvrđeno je da FZZZ u posmatranim godinama nije uveo redovnu praksu praćenja efekata svih realizovanih programa sufinansiranja zapošljavanja**. Nisu osigurane ni informacije o tome šta se dešava sa osobama nakon perioda sufinansiranja zapošljavanja.
- Provedena revizija je pokazala da nisu poduzete odgovarajuće aktivnosti kako bi se programi sufinansiranja zapošljavanja provodili na efikasan način i bili usmjereni na ciljne grupe dugotrajno i teže zapošljivih nezaposlenih osoba. Također, nije bilo dovoljno aktivnosti posredovanja u zapošljavanju, niti dovoljno programa obuke i prekvalifikacije kako bi se omogućila lakša i brža integracija nezaposlenih osoba na tržištu rada.

U Izvještaju revizije učinka „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“ dato je ukupno jedanaest preporuka. Za njihovu realizaciju bili su odgovorni Parlament FBiH, Vlada FBiH, FZZZ i kantonalne službe za zapošljavanje.

Prije sačinjavanja konačnog Izvještaja subjekti revizije imali su priliku da se očituju na utvrđene nalaze i date preporuke. Komentari koji su bili relevantni i adekvatno dokumentovani inkorporirani su u konačan Izvještaj koji je dostavljen subjektima revizije i nadležnim organima vlasti na postupanje. Izvještaj je objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH (www.vrifbih.ba) kako bi bio dostupan široj javnosti.

2. PROCJENA REALIZACIJE PREPORUKA KOJE SU PREDMET PRAĆENJA

Na osnovu provedenog praćenja preduzetih aktivnosti na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“ utvrđeno je da nijednu od preporuka nisu realizovali svi subjekti obuhvaćeni praćenjem. Najveći broj subjekata preduzeo je djelimične aktivnosti na realizaciji preporuka.

U narednim tabelama daje se pregled preporuka i status njihove realizacije prema broju subjekata i pojedinačno po subjektima obuhvaćenim praćenjem.

Tabela 1. Status realizacije preporuka prema broju subjekata

Red. br.	Preporuke	Broj subjekata koji su proveli preporuku	Broj subjekata koji su djelimično proveli preporuku	Broj subjekata koji su pokrenuli početne aktivnosti	Broj subjekata koji nisu proveli preporuku	Broj subjekata kojima je data preporuka
1.	<i>Donijeti Strategiju zapošljavanja u FBiH.</i>	-	1	-	-	1
2.	<i>Izraditi i donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.</i>	-	-	-	2	2
3.	<i>Uspostaviti odgovarajući nadzor nad realizacijom programa sufinansiranja zapošljavanja i utroškom javnih sredstava za realizaciju programa.</i>	-	1	-	-	1
4.	<i>Uspostaviti kvalitetne evidencije o nezaposlenim osobama.</i>	2	3	1	-	6
5.	<i>Osigurati aktivnije posredovanje službi između nezaposlenih osoba i poslodavaca prilikom realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja.</i>	-	5	1	-	6
6.	<i>Precizno definisati period trajanja programa sufinansiranja zapošljavanja i osigurati efikasnu realizaciju programa, u skladu sa finansijskim planom.</i>	-	-	1	-	1
7.	<i>Jasno definisati ciljeve programa sufinansiranja zapošljavanja i ciljne grupe, a period sufinansiranja prilagoditi potrebama nezaposlenih osoba kojima je program namijenjen.</i>	-	1	-	-	1
8.	<i>Sredstva za sufinansiranje zapošljavanja dodjeljivati poslodavcima koji povećavaju broj zaposlenih i dugoročnije zapošljavaju sufinansiranu osobu iz ciljne grupe.</i>	-	-	-	1	1
9.	<i>Izraditi procedure za praćenje efekata programa sufinansiranja zapošljavanja i analizirati efekte svakog pojedinačnog programa.</i>	-	1	-	-	1
10.	<i>Ojačati sistem internih kontrola kako bi se osiguralo efikasno, efektivno i transparentno upravljanje sredstvima programa sufinansiranja zapošljavanja, te kontrola utroška sredstava.</i>	-	1	-	-	1
11.	<i>Osigurati precizne i transparentne podatke i informacije o planiranju i realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja.</i>	-	1	-	-	1

Tabela 2. Status realizacije preporuka pojedinačno po subjektima revizije

Subjekti odgovorni za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelimično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene	Ukupan broj preporuka
1. Parlament FBiH	-	1	-	1	2
2. Vlada FBiH	-	1	-	1	2
3. Federalni zavod za zapošljavanje	-	5	2	1	8
4. Služba za zapošljavanje USK	1	1	-	-	2
5. Služba za zapošljavanje TK	1	1	-	-	2
6. Služba za zapošljavanje ZDK	-	2	-	-	2
7. Služba za zapošljavanje HNK	-	1	1	-	2
8. Služba za zapošljavanje KS	-	2	-	-	2

2.1. Aktivnosti subjekata revizije na realizaciji preporuka

U narednom dijelu Izvještaja prezentuju se aktivnosti koje su subjekti obuhvaćeni praćenjem preduzimali na realizaciji preporuka, te se daje procjena statusa realizacije preporuka za svakog od njih.

Praćenjem je konstatovano da je predmetni Izvještaj revizije učinka razmatran na sjednici Upravnog odbora Federalnog zavoda za zapošljavanje, te je usvojen Akcioni plan za realizaciju preporuka kojim su utvrđene aktivnosti za realizaciju i nosioci tih aktivnosti. Također, kantonalne službe za zapošljavanje HNK, KS, TK i ZDK su razmatrale Izvještaj revizije učinka, te su planirane aktivnosti na realizaciji datih preporuka. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, te kantonalna služba za zapošljavanje USK nisu dostavile informacije o tome da su razmatrale predmetni Izvještaj revizije učinka kako bi se planski pristupilo realizaciji datih preporuka.³

2.1.1. Status realizacije preporuka datih Parlamentu FBiH i Vladi FBiH

- **Preporuka data Parlamentu Federacije BiH**

Preporuka 1. Donijeti Strategiju zapošljavanja u FBiH
Status realizacije preporuke
Djelimično provedena

Za realizaciju predmetne preporuke Parlament FBiH je trebao donijeti Strategiju zapošljavanja u FBiH kako bi se stvorile pretpostavke i dale smjernice za plansko i sistemsko rješavanje problema nezaposlenosti u FBiH, kao i bolje planiranje programa zapošljavanja.

Praćenjem je procijenjeno da je predmetna preporuka djelimično realizovana, budući da je Predstavnički dom usvojio Strategiju zapošljavanja u FBiH, dok Dom naroda Parlamenta FBiH još nije razmatrao Strategiju.

Na osnovu dostupnih informacija utvrđeno je da je Vlada FBiH usvojila Strategiju zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2018-2021. godine i uputila je u parlamentarnu proceduru 2018. godine. Međutim, s obzirom na održavanje općih izbora 2018. godine i uspostavljanje novog

³ Odgovori na Upitnik revizije učinka FZZZ-a i kantonalnih službi za zapošljavanje.

saziva Parlamenta Federacije BiH, Strategiju je tek u septembru 2019. godine razmatrao Predstavnički dom Parlamenta FBiH, te je nije prihvatio zbog perioda na koji se odnosila.⁴ Nakon toga, na prijedlog Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Vlada FBiH je u maju 2021. godine usvojila Strategiju zapošljavanja za period 2021-2027. godine, koja je zatim upućena Parlamentu FBiH na usvajanje⁵. **Prema dostupnim podacima⁶, Strategija je usvojena na sjednici Predstavničkog doma Parlamenta FBiH⁷, a u narednom periodu se očekuje da je razmatra i Dom naroda Parlamenta FBiH.**

- **Preporuka data Parlamentu i Vladi Federacije BiH**

Preporuka 2. Izraditi i donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.
Status realizacije preporuke
Nije provedena
Parlament FBiH, Vlada FBiH

U cilju realizacije ove preporuke bilo je potrebno da Vlada FBiH putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike okonča dugogodišnje aktivnosti na izradi prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i uputi ga Parlamentu FBiH na razmatranje i donošenje. Ovim Zakonom, između ostalog, uređuju se prava i obaveze Federacije Bosne i Hercegovine u utvrđivanju i provođenju ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za zapošljavanje i osnovni principi posredovanja u zapošljavanju.

Praćenjem je konstatovano da Vlada FBiH i Parlament FBiH nisu realizovali predmetnu preporuku zbog činjenice da Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba nije izrađen, niti donesen.

Prema ranije dostupnim informacijama, utvrđeno je da je 2018. godine izrađen Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, ali da procedura izrade i donošenja ovog propisa nikada nije okončana⁸. Kao razlog zbog kojeg još nije okončana izrada ovog propisa, nadležni iz FMRSP-a navode da još nije donesena Strategija zapošljavanja FBiH⁹, koja predviđa i donošenje navedenog Zakona¹⁰. Pored toga, ističu da je Ministarstvo planiralo da u periodu 2021-2023. godine izradi Prednacrt i Nacrt zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.¹¹

⁴ Informacije iz Izvještaja revizije učinka: „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija FBiH“

⁵ Saopćenje o radu sa 265. sjednice Vlade FBiH održane 6. 5. 2021. godine. Navedeni dokument sadrži četiri strateška cilja i više ključnih ishoda kojima će se težiti s ciljem promoviranja punog, produktivnog i slobodno izabranog zaposlenja. Plan je povećati ličnu zapošljivost i unaprijediti usklađenost vještina sa zahtjevima tržišta rada, promovirati kapacitet preduzeća u privatnom sektoru za otvaranje formalnih radnih mjesta, osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada, te osnažiti upravljanje tržištem rada i povećati kapacitete za provođenje politike.

⁶ Dopis Vlade Federacije BiH, broj: 04-11-1063/2021 od 15. 10. 2021. godine; Informacija Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, broj: 02-30/9-2511/21 JKB od 4. 10. 2021. godine; Zaključak V. broj: 1558/2021 od 13. 10. 2021. godine; Upitnik revizije učinka za Vladu Federacije BiH

⁷ Predstavnički dom Parlamenta FBiH je na sjednici održanoj 27. 9. 2021. godine usvojio Strategiju zapošljavanja u FBiH (2021-2027)

⁸ Nije bilo pribavljeno dovoljno informacija za izradu fiskalne procjene o uticaju propisa, kao ni mišljenja drugih nadležnih institucija.

⁹ Naime, u Operativnoj matrici Strategije, definisan je jedan od izlaznih rezultata koji se odnosi na donošenje novog zakonskog okvira koji uređuje zapošljavanje u cilju poboljšanja efikasnosti javnih službi za zapošljavanje, unapređenja zapošljavanja i smanjenja broja nezaposlenih osoba

¹⁰ Odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike na Upitnik revizije učinka upućenog Vladi Federacije BiH; Izvještaj revizije učinka „Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka Transparentnost zapošljavanja u javnim preduzećima u FBiH“, (mart 2021) strana 18.

¹¹ Trogodišnji plan rada Federalnog ministarstva rada i socijalne politike za period 2021-2023. godine

- **Preporuka data Vladi Federacije BiH**

Preporuka 3. Uspostaviti odgovarajući nadzor nad realizacijom programa sufinansiranja zapošljavanja i utroškom javnih sredstava za realizaciju programa.
Status realizacije preporuke
Djelimično provedena
Vlada FBiH

Kako bi se realizovala predmetna preporuka bilo je potrebno da Vlada FBiH, putem Upravnog odbora FZZZ-a i nadležnih tijela Vlade FBiH, osigura da se redovno vrši nadzor nad realizacijom programa i utroškom javnih sredstava po svakom programu i svakoj mjeri sufinansiranja zapošljavanja.

Uredu za reviziju nisu dostavljene informacije i dokazi o tome da su u posljednjim godinama preduzimate dovoljne aktivnosti kako bi se unaprijedio nadzor nad realizacijom programa i utroškom javnih sredstava u programe sufinansiranja zapošljavanja. Iz dostupnih informacija¹² konstatovano je da godišnje programe rada i izvještaje o radu FZZZ-a, kao i izvještaje o izvršenju finansijskog plana, usvaja Upravni odbor FZZZ-a, te da Vlada FBiH daje saglasnost na Program rada FZZZ-a, a svojim zaključkom prihvata Godišnji izvještaj o radu FZZZ-a.¹³

Uvidom u programe rada za 2020. i 2021. godinu konstatovano je da način iskazivanja podataka o programima zapošljavanja nije unaprijeđen u odnosu na nalaze konstatovane u matičnom izvještaju. Naime, FZZZ u programima rada nije prikazivao planirani iznos sredstava za realizaciju programa sufinansiranja zapošljavanja na godišnjem nivou, već je u planirani iznos sredstava bio uključen ukupni iznos sredstava i za druge programe, kao i iznos ugovorenih, a nerealizovanih obaveza za programe sufinansiranja zapošljavanja iz prethodnih godina. Također, u finansijskom planu i u programima sufinansiranja zapošljavanja nisu prikazani podaci o planiranim iznosima sredstava po pojedinačnim mjerama unutar programa. Pored toga, u finansijskim planovima FZZZ-a nije se posebno iskazivao iznos sredstava koji se treba utrošiti za realizaciju ugovora iz prethodnog perioda, što predstavlja problem prilikom praćenja realizacije plana i provođenja procedura implementacije programa zapošljavanja.¹⁴

Kada je u pitanju izvještavanje o realizaciji programa, konstatovano je da je Vlada FBiH redovno prihvatala izvještaje o radu FZZZ-a, iako izvještaji ne pružaju detaljnije informacije o broju realizovanih ugovora o sufinansiranju zapošljavanja i utrošenim sredstvima za programe na godišnjem nivou. Određeni pomak napravljen je u 2020. godini, s obzirom na to da je FZZZ sačinio informacije o realizaciji programa iz 2018. i 2019. godine. Navedene informacije sadrže podatke o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, odnosno podatke o tome koliko je sredstava planirano, koliki je iznos ugovorenih sredstava, koliko je isplaćeno sredstava u odnosu na planirana i ugovorena sredstva, koliko je ugovora potpisano sa poslodavcima, te broj osoba zaposlenih po svakoj mjeri. Ipak ni u ovim informacijama nisu prezentirani podaci o planiranim i realizovanim sredstvima za svaku pojedinačnu mjeru.

¹² Odgovor na upitnik revizije učinka koji je dostavila FMRSP

¹³ Plan rada Federalnog zavoda za period 2020-2022. godina Upravni odbor je usvojio 26. 9. 2020. godine. Program rada i Godišnji plan rada Federalnog zavoda za 2020. godinu Upravni odbor je usvojio 26. 9. 2019. godine, na koji je Vlada FBiH dala saglasnost 26. 11. 2019. godine.

¹⁴ U izvještaju o izvršenoj finansijskoj reviziji FZZZ za 2020. godinu, istaknuto je da u Finansijskom planu za 2020. godinu FZZZ nije posebno planirao iznos sredstava koji se treba utrošiti za realizaciju ugovora iz prethodnog perioda, što predstavlja problem prilikom praćenja realizacije plana i provođenja procedura implementacije programa zapošljavanja.

2.1.2. Status realizacije preporuka datih Federalnom zavodu za zapošljavanje i službama za zapošljavanje

Preporuka 4. Uspostaviti kvalitetne evidencije o nezaposlenim osobama.		
Provedena	Djelimično provedena	Početne aktivnosti
Službe USK i TK	FZZZ, Službe KS i ZDK	Služba HNK

Za realizaciju predmetne preporuke FZZZ i službe za zapošljavanje su trebali ubrzati aktivnosti usklađivanja i ažuriranja podataka o nezaposlenim osobama sa evidencija službi za zapošljavanje, kako bi se prioritetno uspostavile evidencije o nezaposlenim osobama koje aktivno traže posao. Uspostavljene evidencije je potrebno kontinuirano ažurirati, kako bi se imali pouzdani podaci o stvarnom broju nezaposlenih aktivnih tražilaca posla. Evidencije su neophodan preduslov za realizaciju svih programa/mjera zapošljavanja i učinkovitijeg posredovanja službi u zapošljavanju.

Procijenjeno je da su predmetnu preporuku realizovale dvije službe za zapošljavanje (USK i TK). FZZZ, Službe za zapošljavanje KS i ZDK su djelimično realizovale potrebne aktivnosti, dok je jedna služba (HNK) pokrenula početne aktivnostima na realizaciji preporuke.

Praćenjem je utvrđeno da je FZZZ započeo implementaciju¹⁵ jedinstvenog informacijskog sistema (JIS) za vođenje objedinjenih i zbirnih evidencija u oblasti rada i zapošljavanja, ali aktivnosti usklađivanja i ažuriranja podataka o nezaposlenim osobama još uvijek nisu u potpunosti okončane.¹⁶ Evidencije koje se vode u JIS aplikaciji ažuriraju se na dnevnoj osnovi¹⁷, te sadrže podatke o nezaposlenim osobama koje aktivno traže posao i podatke o teže zapošljivim nezaposlenim osobama.¹⁸

Analizom dostavljenih podataka konstatovano je da su službe za zapošljavanje USK i TK realizovale predmetnu preporuku. Početkom 2020. godine u navedenim službama uveden je Jedinstveni informacioni sistem – JIS aplikacija koja je prilagođena zahtjevima Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja, tako da Službe koriste JIS¹⁹ aplikaciju kao osnovno sredstvo za vođenje evidencija u oblasti zapošljavanja²⁰. Prema dostupnim informacijama, ove službe kontinuirano provode aktivnosti usklađivanja i ažuriranja podataka o nezaposlenim osobama. Potrebni podaci se prikupljaju putem savjetodavnog rada sa nezaposlenim osobama, izradom individualnih planova zapošljavanja, kao i evidentiranjem podataka za novoprijavljene nezaposlene²¹, te se koriste za ažuriranje evidencija. Evidencije sadrže podatke o osobama koje aktivno traže posao i podatke o teže zapošljivim nezaposlenim osobama.²²

¹⁵ Zavod je potpisao Protokol o prelasku u probni rad na aplikaciji Jedinstvenog informacionog sistema (JIS) FZZZ na projektu „Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje Informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba sa šest kantonalnih službi za zapošljavanje, te su za njih četiri urađeni planovi u kojima je opisano na koji će se način uraditi migracija podataka iz službi u JIS

¹⁶ Prema odgovoru FZZZ-a na Upitnik revizije učinka aktivnosti usklađivanja i ažuriranja podataka su okončane kod pet kantonalnih službi (PK, BPK, USK, SBK i TK)

¹⁷ Odgovor FZZZ-a na Upitnik revizije učinka: radi se o online sistemu (OTP–Online Transaction Processing)

¹⁸ FZZZ-e je dostavio prilog uz Upitnik revizije učinka gdje je vidljivo da evidencije imaju ove dvije kategorije nezaposlenih osoba

¹⁹ JIS aplikacija omogućava izradu individualnih planova zapošljavanja za nezaposlene osobe (IPZ). Kompletan proces aktivnih politika zapošljavanja integrisan je u jedinstvenu bazu podataka, te je omogućeno da se proces sufinansiranja zapošljavanja kvalitetnije prati.

²⁰ Odgovor Službe USK na Upitnik revizije učinka: Služba je prije prelaska na novi sistem vođenja evidencija – JIS uskladila i ažurirala evidencije u „starom“ programu (radi prenosa istih u novi sistem evidencija JIS –a i to je kontinuiran proces koji stalno traje.

²¹ Kako je propisano Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH“, broj 41/01, 22/05 i 9/08) kao i članom 12. Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

²² Odgovori službi USK i TK na Upitnik revizije učinka; Prilog uz Upitnik Službe TK: Individualni plan zapošljavanja teže zapošljive osobe (IPZ); Dostavljen prilog uz Upitnik revizije učinka Službe USK gdje je vidljivo da evidencije sadrže kategoriju nezaposlenih osoba koje aktivno traže posao i kategoriju teško zapošljivih osoba

Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da su službe za zapošljavanje KS i ZDK djelimično realizovale datu preporuku. Služba za zapošljavanje KS je trenutno u završnoj fazi usklađivanja i ažuriranja podataka o nezaposlenim osobama. U toku je migracija podataka iz Lotus sistema u JIS FZZZ-a, i planirano je da se te aktivnosti okončaju krajem 2021. godine, kada se namjerava izvršiti sistemsko ažuriranje evidencije nezaposlenih osoba. Nadležni iz Službe navode da u svojim evidencijama trenutno nemaju precizne podatke o osobama koje aktivno traže posao, niti o teže zapošljivim nezaposlenim osobama, ali da se evidencije ažuriraju prilikom novih prijava kod popunjavanja Evidencijskog lista nezaposlene osobe²³ i kroz savjetodavni rad. Prema dostupnim informacijama, **Služba za zapošljavanje ZDK je preduzela aktivnosti na usklađivanju i ažuriranju podataka o nezaposlenim osobama, tako da uspostavljene evidencije u ovom kantonu sadrže podatke o osobama koje aktivno traže posao, kao i podatke o teže zapošljivim osobama.²⁴ Služba je potpisala Protokol o prelasku u probni rad na JIS aplikaciji FZZZ-a,²⁵ međutim, još uvijek nisu okončane edukacije svih zaposlenih potrebne za prelazak u novi sistem. Nadležni iz Službe očekuju da će se do kraja februara 2022. godine osigurati potpuna implementacija JIS-a.²⁶**

Procijenjeno je da je Služba za zapošljavanje HNK pokrenula početne aktivnosti na realizaciji predmetne preporuke. Služba je započela aktivnosti na usklađivanju postojećih evidencija sa novim Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja²⁷ koji predviđa vođenje posebnih evidencija o nezaposlenim osobama koje aktivno traže posao. Služba je u fazi prilagođavanja informacijskog sistema novim zahtjevima Pravilnika.²⁸ Informacijski sistem Službe ima mogućnost produkcije samo podataka po nekim značajkama teže zapošljivih kategorija (npr. dob, dužina traženje posla), ali još uvijek nemaju podatke o aktivnostima traženja posla ili profiliranju nezaposlene osobe kao lako, srednje ili teže zapošljive.

Preporuka 5. Osigurati aktivnije posredovanje službi između nezaposlenih osoba i poslodavaca prilikom realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja.	
Status realizacije preporuke po subjektima	
Djelimično provedena	Početne aktivnosti
Službe USK, TK, KS, HNK i ZDK	FZZZ

U cilju realizacije predmetne preporuke bilo je potrebno da kantonalne službe za zapošljavanje, u skladu sa zakonskim nadležnostima, unaprijede posredovanje u zapošljavanju, s ciljem povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje sa poslodavcem kojem je potreban zaposlenik.

Predmetnom preporukom obuhvaćen je i FZZZ s obzirom na njegovu nadležnost u kreiranju programa sufinansiranja zapošljavanja. Shodno navedenom, kada je u pitanju FZZZ, u cilju realizacije predmetne preporuke postojala je mogućnost izmjena u samom dizajnu programa kako bi se osiguralo intenzivnije posredovanje u zapošljavanju i na taj način potaklo zapošljavanje teže zapošljivih nezaposlenih osoba.

Na osnovu prikupljenih podataka procijenjeno je da je FZZZ poduzeo početne aktivnosti na realizaciji preporuke, dok su službe za zapošljavanje obuhvaćene praćenjem djelimično realizovale datu preporuku.

²³ Obrazac E-1

²⁴ Odgovor Službe za zapošljavanje ZDK na Upitnik revizije učinka

²⁵ Projekat „Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba“

²⁶ Komentari na Nacrt izvještaja Službe za zapošljavanje ZDK broj: 04-45-3602/21 od 14. 12. 2021. godine i Federalnog zavoda za zapošljavanje broj: 08-45-7438-1/21 od 14.12. 2021. godine

²⁷ „Službene novine Federacije BiH“, broj 74/18

²⁸ Prema odgovoru Službe za zapošljavanje HNK na Upitnik revizije učinka krajem 2021. godine se očekuje sistemsko ažuriranje čitave aktivne evidencije nezaposlenih osoba.

Kada su u pitanju aktivnosti FZZZ-a, nadležni navode da je u okviru realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja i obuke, svim poslodavcima omogućeno zapošljavanje kroz posredovanje i **po tom osnovu u programima je utvrđen duži rok za pripremu i dostavu dokumentacije**. Naime, poslodavci koji se odluče za posredovanje u zapošljavanju imaju duži rok za dostavljanje potrebne dokumentacije od poslodavaca koji ne žele posredovanje. Međutim, poredeći način definisanja navedenih uslova u programima zapošljavanja iz 2020. i 2021. s programima iz 2018. i 2019. godine, utvrđeno je da su u ranijim godinama rokovi za dostavu dokumentacije bili duži za poslodavce koji su iskazali zahtjev za posredovanje u zapošljavanju.²⁹ **S druge strane, važno je istaći da uprkos datoj preporuci, FZZZ nije izvršio konkretne izmjene u dizajnu programa kako bi se osiguralo intenzivnije posredovanje u zapošljavanju između poslodavaca i nezaposlenih osoba.**

Službe za zapošljavanje USK³⁰, TK³¹, KS³², HNK³³ i ZDK³⁴ su djelimično realizovale preporuku. Naime, prilikom realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja koje kreira FZZZ, službe su vršile posredovanje, ali samo **u slučaju kada poslodavac uputi zahtjev za posredovanjem**. Na internet-stranicama službi objavljeni su obrasci – zahtjevi za posredovanje, kao i poseban e-mail koji se može koristiti za posredovanje u zapošljavanju.³⁵ Pored toga, službe su provodile aktivnosti informisanja nezaposlenih osoba i poslodavaca o programima sufinansiranja zapošljavanja (direktnim kontaktima, oglasnim tablama, elektronskim putem, izrađivanjem promo letaka i sl.).

2.1.3. Status realizacije preporuka datih Federalnom zavodu za zapošljavanje

Preporuka 6. Precizno definisati period trajanja programa sufinansiranja zapošljavanja i osigurati efikasnu realizaciju programa, u skladu sa finansijskim planom.

Status realizacije preporuke

Početne aktivnosti

²⁹ U programima zapošljavanja iz 2020. i 2021. godine utvrđeno je da je u slučajevima kada se poslodavac odluči za posredovanje službi, rok za dostavu dokumentacije je najdalje 60 dana od dana prijave na javni poziv, dok poslodavci koji ne žele posredovanje imaju rok 30 dana. Međutim, uvidom u programe sufinansiranja zapošljavanja iz 2018. i 2019. godine, utvrđeno je da je rok za dostavljanje dokumentacije bio i duži, odnosno 90 dana od dana prijave na javni poziv. Međutim, prema obrazloženju nadležnih iz FZZZ-a, temeljem urađene analize konstatovali su da je utvrđeni rok od 60 dana realan i dovoljan rok za okončanje svih potrebnih aktivnosti u okviru posredovanja u zapošljavanju.

³⁰ Nadležni iz Službe za zapošljavanje USK navode da je Služba vršila posredovanje između nezaposlenih osoba i poslodavaca kako u okviru redovnih aktivnosti, tako i prilikom realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja. Informisanje nezaposlenih osoba i poslodavaca u službi USK se vrši kontinuirano u toku godine prije objave javnog poziva po programima sufinansiranja zapošljavanja, a obavezno sedmicu prije same objave javnog poziva, kao i u toku trajanja istog, kako bi nezaposlene osobe/poslodavci, dočekali sa spremnim aplikacijama za prijavu na objavljene pozive. Oglašavanje i obavještanje se vrši putem medija, dopisima i pisanim obavještenjima (oglasnim tablama) upućenim poslodavcima i nezaposlenim osobama, slanjem obavijesti putem elektronske pošte (poslodavcima, biroima za računovodstvene usluge, nezaposlenim osobama koje su izrazile interes tokom ranijeg savjetovanja). Služba ističe da je najviše uticaja imala kod programa /mjere „Služba u suradnji sa poslodavcima“ i „Druga prilika“ gdje je imala mogućnost usmjeravanja nezaposlenih osoba poslodavcima kojima je potrebna radna snaga i koji su aplicirali na navedene mjere.

³¹ Prema dostavljenim informacijama Službe za zapošljavanje TK, prije objave Javnog poziva, Služba sugeriše poslodavcima da apliciraju na javne pozive za sufinansiranje zapošljavanja, a da nakon toga podnesu službi zahtjev za posredovanje. Prema odgovoru na Upitnik, u toku 2019. godine Služba TK je obavila 6588 posredovanja, dok je u 2020. godini obavljeno 3596 posredovanja za poslodavce koji su iskazali potrebu za zapošljavanje radnika.

³² Služba za zapošljavanje KS je na svojoj web stranici objavila obrazac - zahtjev za posredovanje u zapošljavanju i poseban e-mail koji se može koristiti za posredovanje. Pored toga, na web stranici Službe se objavljuju javni oglasi za zapošljavanje u javnim preduzećima. Na taj način nezaposlene osobe se kroz savjetovani rad upoznaju sa objavljenim oglasima i upućuju na kontakt sa poslodavcem.

³³ Nadležni iz Službe HNK navode da se od 2019. godine izrađuju promo letci koji daju osnovne informacije u vezi poticajnih mjera programa sufinansiranja zapošljavanja. Također, na web stranici Službe postoje formulari za posredovanje koji omogućavaju poslodavcima besplatno oglašavanje putem stranice, ali i klasično posredovanje kontaktiranjem osoba koje aktivno traže posao.

³⁴ Služba za zapošljavanje ZDK je u očitovanju na Nacrt izvještaja (broj: 04-45-3602/21) dostavila dokumentaciju kojom potvrđuje svoje posredovanje u zapošljavanju po Programu sufinansiranja zapošljavanja 2019. (za mjeru “Prvo radno iskustvo”) što je rezultiralo zapošljavanjem osoba s evidencije nezaposlenih. Također, Služba ZDK je donijela Proceduru posredovanja u zapošljavanju, broj: 01-49-5586/18 od 9. 11. 2018. godine, te po njoj postupa od 2018. godine. Procedura podrazumijeva obavezu posredovanja u zapošljavanju, izbor i upućivanje nezaposlenih osoba koje ispunjavaju uslove radnog mjesta poslodavcu.

³⁵ Dostavljeni odgovori službi USK, TK, KS i HNK na Upitnik revizije učinka

Za realizaciju predmetne preporuke Federalni zavod za zapošljavanje trebao je precizno definisati početak i završetak realizacije programa kako bi se programi realizovali u skladu s finansijskim planom. Također, trebalo je razmotriti mogućnost da se javnim pozivom za učešće u programima sufinansiranja zapošljavanja na raspolaganje stavi ukupan iznos planiranih sredstava i javni poziv ostavi otvorenim do utroška planiranih sredstava. Sa poslodavcima koji blagovremeno ne ispunjavaju ugovorne obaveze FZZZ je trebao raskinuti ugovor o sufinansiranju, u skladu s rokom propisanim u ugovoru.

Analizom podataka utvrđeno je da je Federalni zavod za zapošljavanje preduzeo početne aktivnosti na realizaciji predmetne preporuke, s obzirom na to da je preporuka realizovana jedino u dijelu objave javnog poziva u ukupnom iznosu planiranih sredstava i ostavljanja javnog poziva otvorenim do utroška planiranih sredstava.

Analizom programa sufinansiranja zapošljavanja³⁶ i odgovora iz Upitnika revizije učinka FZZZ-a³⁷ utvrđeno je da prilikom planiranja programa sufinansiranja zapošljavanja i dalje nije precizno definisan period početka i završetka realizacije programa. U opisu programa jedino je utvrđen period na koji se vrši **sufinansiranje nezaposlenih osoba po programima/mjerama, ali ne i period u kojem će se realizirati sam program. Navedeno je imalo za posljedicu da se nastavilo sa praksom realizacije programa kroz više godina i započinjanja novih programa, iako se programi iz prethodnih godina i dalje realizuju.**³⁸

Uvidom u podatke o planiranim i realizovanim sredstvima za programe sufinansiranja zapošljavanja konstatovano je da nijedan od programa nije realizovan u skladu s planom.

Tabela 3. Planirana i utrošena sredstva za realizaciju programa sufinansiranja zapošljavanja

Programi sufinansiranja zapošljavanja	Planirani iznos sredstava	Izvršenje u 2019. godini	Izvršenje u 2020. godini	Izvršenje u 2021. godini (do augusta)	Ukupno izvršenje 2019 – do augusta 2021.
Program sufinansiranja zapošljavanja 2019	47.407.290	11.872.111	19.464.034	2.676.730	34.012.875
Program sufinansiranja zapošljavanja 2020	54.378.480	/	5.510.115	15.625.272	21.135.387
Program sufinansiranja zapošljavanja 2021	23.886.099	/	/	2.011.031	2.011.031
Ukupno:	125.671.869	11.872.111	24.974.149	20.313.033	57.159.293

Izvor: Programi sufinansiranja zapošljavanja i odgovori na Upitnik revizije učinka FZZZ-a

Prema podacima prezentiranim u tabeli, evidentno je da nijedan od programa sufinansiranja zapošljavanja u periodu 2019-2021. godine nije realizovan u planiranom iznosu. Tako je od ukupno cca 125,7 miliona KM planiranih za realizaciju programa iz 2019, 2020. i 2021. godine do kraja augusta 2021. godine realizovano cca 57,2 miliona KM, odnosno cca 46% planiranih sredstava.

Utvrđeno je da su u posmatranom periodu planirana sredstva za programe sufinansiranja zapošljavanja veća za cca 25,7 miliona KM u odnosu na prethodni period (2015-2018. godine). (Detaljnije u Prilogu 2. Izvještaja).

Federalni zavod za zapošljavanje je, u skladu sa Programom rada za 2020³⁹ i 2021. godinu,⁴⁰ objavio javne pozive poslodavcima za prijavu na programe sufinansiranja. U 2021. godini je po prvi put, u

³⁶ Programi sufinansiranja zapošljavanja 2019., 2020. i 2021. godine

³⁷ Trajanje perioda sufinansiranja nezaposlenih osoba je definirano programima/mjerama sufinansiranja zapošljavanja, samozapošljavanja i obuke, odnosno definiranim rokovima po svakoj mjeri, a utvrđuje se na osnovu ugovora o sufinansiranju koji se zaključuju sa korisnicima sredstava, te ugovorima o radu koji se zaključuju između poslodavaca i sufinansiranih osoba. Odredbama programa sufinansiranja zapošljavanja u 2020. i 2021. godini utvrđeni su rokovi za raskid ugovora u slučaju da poslodavci ne ispunjavaju blagovremeno ugovorne obaveze.

³⁸ Izvještaji o radu FZZZ-a ukazuje na to da je nastavljena praksa finansiranja realizacije mjera i programa započelih u prethodnom periodu.

³⁹ 28. 2. 2020, 3. 3. 2020. i 4. 3. 2020. godine

skladu sa zahtjevima predmetne preporuke, javni poziv⁴¹ objavljen u ukupnom iznosu planiranih sredstava⁴² i ostao je otvoren do utroška planiranih sredstava⁴³. Javnim pozivom je omogućeno zaključivanje ugovora o sufinansiranju zapošljavanja sa onim korisnicima koji su uspjeli rezervirati sredstva u okviru raspoloživih budžeta po kantonima, u okviru utvrđenih rokova, kao i formiranje lista poslodavaca na čekanju, odnosno aplikanta koji nisu uspjeli rezervirati sredstva. Nadležni iz FZZZ-a navode kako se, nakon završetka procesa ugovaranja, a u skladu sa utvrđenim kriterijima i rokovima, raspoloživa sredstva ponovo stavljaju na raspolaganje poslodavcima/start up aplikantima⁴⁴. U slučaju da se po isteku utvrđenih rokova sredstva ne utroše, odnosno ne ugovore, predviđeno je da će sredstva biti ponovo stavljena na raspolaganje poslodavcima sa liste čekanja.

Kada je u pitanju kontrola poslodavaca, programima sufinansiranja zapošljavanja iz 2020. i 2021. godine bilo je propisano da će FZZZ, po obavijesti službe da poslodavac ne ispunjava redovno ugovorene obaveze, **pokrenuti postupak raskida ugovora, najdalje u roku od 60 dana od dana isteka ugovorenih obaveza**⁴⁵. Također, FZZZ i službe su imale obavezu da kontinuirano prate realizaciju ugovornih obaveza poslodavca, i to: provjerom podataka na portalu Porezne uprave Federacije BiH, provjerom dokumentacije potrebne za zaključivanje ugovora o sufinansiranju zapošljavanja i kontrolom provođenja ugovorenih obaveza neposredno kod poslodavca na bazi uzorka.

U periodu provođenja predmetnog praćenja, nadležni iz FZZZ-a nisu prezentirali dokumentaciju kojom se dokazuje da su potrebne aktivnosti kontrole i raskida ugovora redovno i kontinuirano realizovane. Pored toga, važno je napomenuti da je u Izvještaju o finansijskoj reviziji Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2020. godinu⁴⁶ konstatovano kako FZZZ i kantonalne službe za zapošljavanje **nisu osigurale poštivanje odredbi ugovora zaključenih sa korisnicima sredstava u pogledu rokova dostavljanja obavijesti o uplaćenim doprinosima za sufinansirane osobe i druge dokumentacije za pravdanje sredstava, kao i da nisu preduzimane aktivnosti raskida ugovora u slučaju neizvršavanja obaveza poslodavca.**⁴⁷

U periodu sačinjavanja konačnog izvještaja o praćenju realizacije preporuka,⁴⁸ FZZZ je dostavio informaciju da je naknadno, u novembru 2021. godine izvršena kontrola ispravnosti zaključivanja ugovora o sufinansiranju zapošljavanja i samozapošljavanja, kao i kontrola ugovorenih obaveza s posebnim naglaskom na potpunost i valjanost dokumentacije. Kontrola se odnosila na mjere iz Programa sufinansiranja zapošljavanja 2021. i Program sufinansiranja samozapošljavanja – Start up 2021. Kontrola je izvršena na uzorku od 5% zaključenih ugovora. Pored toga, FZZZ je dostavio instrukciju službama za zapošljavanje o proceduri raskida ugovora, međutim nisu dostavljene informacije i dokazi o tome da je izvršeno raskidanje ugovora s poslodavcima koji nisu izvršavali obaveze.

⁴⁰ Sredinom marta 2021. godine

⁴¹ Programi sufinansiranja zapošljavanja realizovani su na način da se na Javni poziv prijavljuju poslodavci putem službene internet stranice FZZZ-a. Programima sufinansiranja zapošljavanja za 2020. i 2021. godinu je bilo propisano trajanje Javnih poziva od tri radna dana izuzev za mjeru „Služba u suradnji sa poslodavcem“ koja se realizira podnošenjem zahtjeva za sufinansiranjem/Obrazac SP službi za zapošljavanje.

⁴² Javni pozivi su objavljeni za sve programe i mjere, izuzev za mjeru „Tražim poslodavca 2020. i 2021“, za koje se objavljuju posebni pozivi (drugi krug poziva).

⁴³ Odgovor FZZZ-a na Upitnik revizije učinka

⁴⁴ Usljed odustanka od aplikacije i sl., FZZZ aktivira listu na čekanju, odnosno, daje mogućnost zaključivanja ugovora poslodavcima / start up aplikantima prema redoslijedu liste na čekanju, i to u okviru raspoloživih sredstava.

⁴⁵ Programi sufinansiranja zapošljavanja 2020. i 2021. godine

⁴⁶ Izvještaj dostupan na službenoj internet-stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH

⁴⁷ Izvještaj o finansijskoj reviziji FZZZ-a za 2020. godinu

⁴⁸ Komentari na Nacrt izvještaja revizije učinka „Praćenje realizacije preporuka iz izvještaja revizije učinka „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja““ broj: 08-45-7438-1/21 od 14. 12. 2021. godine

Preporuka 7. Jasno definisati ciljeve programa sufinansiranja zapošljavanja i ciljne grupe, a period sufinansiranja prilagoditi potrebama nezaposlenih osoba kojima je program namijenjen.

Status realizacije preporuke

Djelimično provedena

U cilju realizacije preporuke Federalni zavod za zapošljavanje trebao je konkretizirati ciljeve pojedinačnih programa i usmjeriti ih na precizno definisane ciljne grupe kojima je pomoć u zapošljavanju najpotrebnija. Preispitati dosadašnju praksu planiranja i realizacije više poticajnih mjera unutar jednog Programa sufinansiranja zapošljavanja i procijeniti efikasnost ovakvog načina realizacije programa. Razmotriti mogućnost prilagođavanja perioda sufinansiranja zapošljavanja stvarnim potrebama pojedinih ciljnih grupa nezaposlenih osoba, kako bi se osiguralo njihovo dugoročnije zapošljavanje. Dati prednost osobama koje su duži vremenski period prijavljene na evidencijama nezaposlenih.

Procijenjeno je da je predmetna preporuka djelimično realizovana jer su ciljevi programa i dalje generalno postavljeni, ali su u programima sufinansiranja zapošljavanja iz 2019, 2020. i 2021. godine planirane mjere koje su bile fokusirane na konkretne ciljne grupe nezaposlenih i na zapošljavanje teže zapošljivih kategorija nezaposlenih osoba. Također, konstatovano je da su ciljne grupe nezaposlenih osoba u programima bile detaljnije definisane.

Na osnovu analize raspoložive dokumentacije konstatovano je da su ciljevi programa sufinansiranja zapošljavanja u periodu 2019-2021. generalno postavljeni, kao i prethodnih godina. Naime, u programima je navedeno da se realizuju s ciljem zapošljavanja osoba s evidencije nezaposlenih u FBiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, radi njihovog zapošljavanja, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti, stvaranja uslova za jačanje konkurentnosti mladih osoba bez radnog iskustva kroz osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva.⁴⁹ Pored toga, pregledom ciljeva i kriterija iz programa, utvrđeno je da je u **većini poticajnih mjera bilo dovoljno da je nezaposlena osoba prijavljena na biro samo dan prije objavljivanja javnog poziva, što ukazuje na to da mjere nisu bile usmjerene na dugoročno nezaposlene osobe, koje su već godinama prijavljene na biro za zapošljavanje**⁵⁰. (Detaljnije u Prilogu 3. Izvještaja).

Analizom programa sufinansiranja zapošljavanja utvrđeno je da je došlo do **određenog** poboljšanja uvođenjem novih poticajnih mjera u programe, kao i mjera **koje su usmjerene na konkretne ciljne grupe radi sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti**. Mjera „**Nova prilika**“ iz **2019, 2020. i 2021.** imala je za cilj da se nezaposlenim osobama koje su u izuzetno lošoj situaciji na tržištu rada, i koje su na evidenciji službi najmanje 12 mjeseci, omogući integracija na tržište rada i prekine dugotrajna nezaposlenost. Uvedena je i poticajna mjera „**Zapošljavanje demobiliziranih branilaca**“ u 2020. i 2021. godini, koja je usmjerena na poticanje zapošljavanja ove kategorije nezaposlenih osoba, odnosno osoba prema članu 2. Zakona o pravima demobilisanih branilaca i članova njihove porodice⁵¹ radi lakše integracije na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te da se poveća stopa zaposlenosti ove kategorije nezaposlenih osoba. Također, poticajna mjera „**Zapošljavanje žena**“ iz 2019, 2020. i 2021. godine usmjerena je na ovu ciljnu grupu nezaposlenih, kako bi se olakšala integracija na tržište rada i spriječila dugotrajna nezaposlenost žena. Također mjera „**Služba u saradnji sa poslodavcima**“ iz 2020. i 2021. godine imala je za cilj podršku razvoju saradnje Službe sa poslodavcima kroz sufinansiranje zapošljavanja, obuke za povećanje kompetencija, sticanje dodatnih znanja i vještina obrazovanje odraslih, cjeloživotnog učenja nezaposlenih osoba. U narednoj tabeli prikazana je realizacija navedenih poticajnih mjera.

⁴⁹ Odgovori na Upitnik revizije učinka i programi sufinansiranja zapošljavanja 2019, 2020 i 2021. godina.

⁵⁰ Nezaposlene osobe bez obzira na radno iskustvo, dob i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva

⁵¹ Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 54/19.

Tabela 4. Mjere zapošljavanja usmjerene na konkretne ciljne grupe nezaposlenih i kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba

Naziv programa i mjere	Planirani iznos sredstava za realizaciju pojedinačnih programa (KM)	Izvršenje programa u periodu 2019- august 2021. godine (KM)
Program sufinansiranja zapošljavanja 2019	Nije planirano po mjerama	
1.Zapošljavanje žena 2019		4.674.130
2.Nova prilika 2019		1.045.184
Program sufinansiranja zapošljavanja 2020	Nije planirano po mjerama	
1. Zapošljavanje žena 2020		1.599.317
2. Zapošljavanje demobilisanih branilaca 2020		111.220
3. Nova prilika 2020		1.093.224
4. Služba u saradnji s poslodavcima obuka		387.547
5. Služba u saradnji s poslodavcima zapošljavanje		8.013.572
Program sufinansiranja zapošljavanja 2021	Nije planirano po mjerama	
1.Nova prilika 2021		153.120
2. Zapošljavanje demobilisanih boraca 2021		2.340
3. Zapošljavanje žena 2021		241.920
4. Služba u saradnji s poslodavcima 2021 obuka		0
Ukupno		17.321.574

Iz tabele je vidljivo da je za realizaciju mjera koje su bile usmjerene na konkretne ciljne grupe nezaposlenih osoba, kao i zapošljavanje teže zapošljivih kategorija nezaposlenih osoba u periodu 2019 – august 2021. godine utrošeno cca 17,3 miliona KM ili 30% od ukupno utrošenih sredstava za programe sufinansiranja zapošljavanja. Najveći iznos sredstava utrošen je za mjeru **Služba u saradnji sa poslodavcem 2020/2021. godina** (cca 9,1 miliona KM) i za mjeru „**Zapošljavanje žena**“ (utrošeno cca 6,5 miliona KM). Međutim, poredeći podatke o ukupno utrošenim sredstvima za realizaciju programa u posmatranom periodu, konstatovano je da je i dalje najveći dio sredstava utrošen za mjere koje nisu bile usmjerene na konkretne ciljne grupe i teže zapošljive kategorije nezaposlenih osoba (cca 40,0 miliona KM, odnosno 70% od ukupno utrošenih sredstva). Primjera radi, samo za mjeru „**Prilika za sve**“ kojom su obuhvaćene sve osobe, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob, stručnu spremu i dužinu nezaposlenosti, u periodu 2019-2021. godine utrošeno je **cca 17,1 milion KM**. S druge strane, u mjeru „**Nova prilika**“ koja je imala za cilj da se nezaposlenim osobama koje su u izuzetno lošoj situaciji na tržištu rada i koje su na evidenciji službi najmanje 12 mjeseci omogućiti integracija na tržište rada i prekine dugotrajna nezaposlenost utrošeno je cca **2,2 miliona KM od ukupno utrošenih sredstava za programe sufinansiranja zapošljavanja u posmatranom periodu**. (Detaljnije u Prilogu 4. Izvještaja)

Kada su u pitanju ciljne grupe, utvrđeno je da je FZZZ u programima sufinansiranja zapošljavanja **2020. i 2021. godine konkretnije definisao ciljne grupe nezaposlenih** poređenjem sa programima iz 2018. i 2019. godine kada su bile definisane smo tri ciljne grupe. Ciljne grupe u programima iz 2020. i

2021. godine razvrstane su u šest kategorija, i to: mladi, žene, osobe dobi do 35 godina sa radnim iskustvom/stažom, osobe preko 40 godina, dugotrajno nezaposlene osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih 12 mjeseci i više, osobe nižih kvalifikacija ili bez kvalifikacija i demobilisani branioци.

Preporuka 8. Sredstva za sufinansiranje zapošljavanja dodjeljivati poslodavcima koji povećavaju broj zaposlenih i dugoročnije zapošljavaju sufinansiranu osobu iz ciljne grupe.

Status realizacije preporuke

Preporuka nije provedena

U cilju realizacije preporuke, FZZZ je trebao vršiti kvalitativni odabir poslodavaca koji su se prijavili na Javni poziv. Odrediti obavezu poslodavcima da određeni period, nakon isteka ugovora o sufinansiranju, zadrže u radnom odnosu sufinansiranu osobu. Također, vršiti redovnu kontrolu poslodavaca, kako bi se spriječilo da se sredstva programa ponovo dodjeljuju poslodavcima koji prethodno nisu poštovali ugovorne obaveze.

Rezultati praćenja pokazali su da data preporuka nije realizovana, jer FZZZ još uvijek nije preduzeo aktivnosti kako bi se vršio kvalitativan odabir poslodavaca i odredila obaveza poslodavcima da određeni period, nakon isteka ugovora o sufinansiranju, zadrže u radnom odnosu sufinansiranu osobu. Analizom definisanih uslova za učešće poslodavaca u programima sufinansiranja zapošljavanja utvrđeno je da FZZZ nije definirao odgovarajuće kriterije kojima bi se odredilo da poslodavac koji po ranijim programima nije zadržao nijednu sufinansiranu osobu ne može ponovo sudjelovati u programu. Nadležni iz Federalnog zavoda za zapošljavanje ističu da navedeno nije u skladu sa odredbama programa o sufinansiranju zapošljavanja 2020. i 2021. godine.

Shodno odgovorima iz Upitnika revizije, utvrđeno je da u okviru predviđene kontrole poslodavaca nije vršena provjera podataka o tome da li je poslodavac zadržavao određeni broj zaposlenih osoba putem programa sufinansiranja zapošljavanja iz prethodnih godina, budući da ova obaveza nije bila propisana programima zapošljavanja.⁵²

Preporuka 9. Izraditi procedure za praćenje efekata programa sufinansiranja zapošljavanja i analizirati efekte svakog pojedinačnog programa.

Status realizacije preporuke

Djelimično provedena

Federalni zavod za zapošljavanje trebao je procedurama jasno definisati aktivnosti, izvršioce, period provođenja i način izvještavanja o praćenju efekata programa sufinansiranja. Također, trebao je prilikom praćenja efekata svakog pojedinačnog programa kontaktirati i osobe i poslodavce koji su bili uključeni u program, kako bi se prikupile informacije o stvarnom uticaju programa na njegove korisnike, odnosno ispitati prednosti i nedostatke realizovanog programa. Indikatore za mjerenje učinka trebao je prilagoditi ciljevima programa.

Procijenjeno je da je FZZZ djelimično realizovao predmetnu preporuku.

Analizom podataka utvrđeno je da je FZZZ izradio proceduru za praćenje efekata programa sufinansiranja zapošljavanja krajem 2018. godine⁵³. Naime, procedurom su utvrđene aktivnosti,

⁵² Odgovor Federalnog zavoda za zapošljavanje na Upitnik revizije učinka

⁵³ U okviru Mape procesa FZZZ-a izrađen je proces: Monitoring i evaluacija (Šifra procesa: ATR 3) i procedura Provođenje monitoringa i evaluacije (Šifra procedure: ATR 3.1.)

izvršio, te rok za izvršenje planiranih aktivnosti⁵⁴. **Međutim, iako je izrađena navedena procedura, praćenjem je utvrđeno da nije izvršena procjena ostvarenih efekata pojedinačnih programa sufinansiranja zapošljavanja.** U posmatranom periodu praćenja vršena je procjena ostvarenih efekata zapošljavanja samo za pojedine mjere. Riječ je o mjerama Vaučer za posao 2017,⁵⁵ Zapošljavanje žena 2018, te je u 2021. godini izrađen Izvještaj o evaluaciji mjere „Poduzetništvo za mlade 2018“ iz Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2018.

U odgovoru na Upitnik, nadležni iz FZZZ-a ističu da su se prilikom praćenja realizacije programa zapošljavanja, između ostalog, prikupljale i informacije od poslodavaca i osoba koje su bile uključene u programe sufinansiranja zapošljavanja 2018. i 2019. godine⁵⁶. Navedena aktivnost je provedena u saradnji s Jedinicom za implementaciju projekata pri FMRSP-u. Također, pri izradi Izvještaja o evaluaciji mjere „Zapošljavanje žena 2018“ vršeno je anketiranje učesnika ove mjere (poslodavaca i osoba).⁵⁷ Pored toga, u sklopu redovnog istraživanja tržišta rada kroz anketiranje koje je provedeno početkom 2021. godine i koje je obuhvatilo uzorak oko 1.200 poslodavaca (među kojima je 25% korisnika različitih mjera APZ), dio pitanja se odnosio i na korištenje mjera i zadovoljstvo korisnika ovim mjerama i pruženim uslugama.⁵⁸

Nadležni iz Federalnog zavoda za zapošljavanje, također navode da je vršeno praćenje i analiza efekata programa sufinansiranja zapošljavanja iz 2018. i 2019. godine na osnovu čega su sačinjene informacije o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja.⁵⁹ **Međutim, uvidom u navedene informacije, utvrđeno je da one ne pružaju detaljnije podatke o postignutim efektima programa sufinansiranja zapošljavanja.**

Kada su u pitanju indikatori za mjerenje učinka programa sufinansiranja zapošljavanja, utvrđeno je da je FZZZ samo u Programu sufinansiranja iz 2020. godine preciznije definisao indikatore učinka⁶⁰ koji su u određenoj mjeri bili prilagođeni ciljevima programa, što predstavlja određeno poboljšanje u odnosu na prethodne godine. Međutim, već u Programu sufinansiranja iz 2021. godine FZZZ ponovo nije utvrdio jasne indikatore za mjerenje učinka⁶¹. Detaljnije o indikatorima za mjerenje učinka navedenih programa prezentuje se u *Prilogu 5. Izvještaja*.

Preporuka 10. Ojačati sistem internih kontrola kako bi se osiguralo efikasno, efektivno i transparentno upravljanje sredstvima programa sufinansiranja zapošljavanja, te kontrola utroška sredstava.

Status realizacije preporuke

Djelimično provedena

Za realizaciju predmetne preporuke Federalni zavod za zapošljavanje trebao je kontinuirano pratiti realizaciju programa sufinansiranja zapošljavanja radi kontrole utroška javnih sredstava u programe sufinansiranja. Također, trebao je unapređivati informacioni sistem koji će omogućiti uvezivanje svih

⁵⁴ Uvidom u navedeno konstatovano je da je svrha i cilj procedure utvrđivanje i opis aktivnosti u vezi praćenja i realizacije programa aktivne politike zapošljavanja (monitoring) i ocjene efekata i učinkovitosti programa zapošljavanja (evaluacija).

⁵⁵ Izvještaj o evaluaciji mjere „Vaučer za posao 2017“ iz Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017, novembar 2019. godine

⁵⁶ Informacija o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja 2018, stanje na dan 30. 6. 2020. godine; Informacija o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja 2019, stanje na dan 30. 9. 2020. godine

⁵⁷ Reviziji su dostavljeni upitnici u vezi anketiranja i dva izvještaja o evaluaciji mjere „Zapošljavanje žena 2018“ koji su u formi Nacrta izrađeni krajem 2021. godine.

⁵⁸ Izvještaj o istraživanju tržišta rada u Federaciji BiH 2020/2021; Smjernice za kreiranje obrazovnih i ekonomskih politika izrađene na bazi ovog izvještaja

⁵⁹ Informacija o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja 2018, stanje na dan 30.6.2020; Informacija o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja 2019, stanje na dan 30. 9. 2020

⁶⁰ Indikatori za mjerenje učinka u Programu 2021 su bili podijeljeni u dvije grupe, te su posebno bili definisani za mjere: *Tvoja prilika* (zapošljavanje osoba s radnim iskustvom dobi do 35 god.), *Zapošljavanje žena, Prilika za sve, Doprinos 500, Zapošljavanje demobiliziranih branitelja, Nova prilika, Tražim poslodavca, Služba u saradnji sa poslodavcima*, a dok su za mjere *Tvoja prilika, Javni radovi i pomoć potrebnima i Periodično zapošljavanje* bili definisani drugačiji indikatori za mjerenje učinaka ovih mjera.

⁶¹ Umjesto indikatora učinka u Programu sufinansiranja zapošljavanja iz 2021. godine navedeno je „Podaci o aktivnostima u vezi izrade izvještaja o evaluaciji jedne od mjera iz Programa: Mjerenje učinaka-postignutih rezultata“.

evidencija vezanih za realizaciju programa, kako bi se podaci mogli blagovremeno i na adekvatan način pratiti, analizirati i preduzimati aktivnosti na prevazilaženju uočenih nedostataka.

Procijenjeno je da je FZZZ djelimično realizovao datu preporuku budući da nije osigurana kontinuirana kontrola poslodavaca u pogledu dostavljanja obavijesti o uplaćenim doprinosima za sufinansirane osobe i ostale dokumentacije potrebne za pravdanje sredstava.

Nadležni iz Federalnog zavoda za zapošljavanje navode⁶² da se kontrola i plaćanje ugovornih obaveza provodi putem IT alata, odnosno modula APZ u JIS-u, kao i drugih pomoćnih baza (Porezna uprava FBiH, IDEEAA, FIA)⁶³. Naime, službe provjeravaju na portalu Porezne uprave FBiH uplatu doprinosa, te putem e-maila sa pratećom izvještajnom tabelom obavještavaju Federalni zavod ukoliko su stečeni uslovi za refundaciju sredstava. U slučaju da nisu ažurirani podaci na navedenom portalu, služba od poslodavca zahtijeva dokaz o ispunjavanju ugovornih obaveza, odnosno dodatnu dokumentaciju. U odgovoru na Upitnik, nadležni iz FZZZ-a navode da je stručni saradnik **dužan izvršiti kontrolu isplate/refundacije za najmanje 5% poslodavaca** za koje su sačinjeni obračuni.⁶⁴ O rezultatima kontrole sačinjava se informacija, koja se putem e-maila šalje neposrednom rukovodiocu.⁶⁵

Nadležni iz FZZZ-a nisu prezentirali relevantnu dokumentaciju koja pokazuje da je redovno vršena kontrola isplata finansijskih sredstava poslodavcima. Pored toga, prema nalazima iz izvještaja o finansijskoj reviziji,⁶⁶ u posmatranom periodu veliki broj poslodavaca je s kašnjenjem dostavljao obavijesti o uplaćenim doprinosima za sufinansirane osobe, a FZZZ nije ažurno vršio uvid u kontinuitet dostavljanja navedenih obavijesti i potrebne dokumentacije. Pored toga, službe nisu ažurno dostavljale zahtjeve Federalnom zavodu za uplatu sredstava, nego su zahtjevi dostavljani u zbirnom iznosu za nekoliko rata odjednom, što je uticalo i na realizaciju ugovorenih sredstava.

Krajem 2021. godine izvršena je naknadna kontrola koja je provedena u svih 10 službi za zapošljavanje.⁶⁷ Prema dostupnim podacima koje je dostavio FZZZ, navedena kontrola je obuhvatila provjeru potrebne dokumentacije za zaključenje ugovora i dokumentacije za refundiranje sredstava na uzorku od 5% zaključenih ugovora.

Kada je u pitanju unapređivanje jedinstvenog informacionog sistema (JIS) koji će omogućiti uvezivanje svih evidencija vezanih za realizaciju programa, **utvrđeno je da FZZZ još uvijek nije uspio potpuno implementirati JIS u svih deset kantonalnih službi**⁶⁸. Naime, JIS je potpuno implementiran u samo pet kantonalnih službi⁶⁹. Shodno navedenom, konstatovano je da u jedinstveni informacioni sistem još nisu uvezane sve evidencije vezane za realizaciju programa, te samim tim nisu stvoreni bolji uvjeti za praćenje realizacije programa i bolju kontrolu u svim kantonalnim službama za zapošljavanje.

⁶² Odgovor FZZZ na Upitnik revizije učinka

⁶³ Kontrola i plaćanje ugovornih obaveza se vrši na način da rukovodilac odjeljenja kreira obračun za svaku pojedinačnu mjeru/kanton, sačinjava PrintScreen istog, te putem e-maila isti dostavlja stručnom saradniku na provjeru. Stručni saradnik provjerava da li je nadležna služba za zapošljavanje dostavila potrebne podatke te provjerava da li iznosi odobrenih rata u APZ aplikaciji u JIS-u odgovaraju iznosima koje je dostavila služba. Ukoliko su navedene provjere zadovoljavajuće, stručni saradnik obavještava svog neposrednog rukovodioca (putem e-maila) da su za provjerene poslodavce/rate stečeni uvjeti za isplatu/refundaciju u APZ modulu u JIS-u.

⁶⁴ Kontrola podrazumijeva provjeru uplate doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti putem portala Porezne uprave FBiH, kao i traženje dokumentacije od službe na osnovu koje su odobrene isplate rata poslodavcima. S obzirom na kašnjenje evidentiranja uplaćenih doprinosa na portalu Porezne uprave, stručni saradnik potražuje od nadležne službe za zapošljavanje da se putem e-maila dostavi skenirana dokumentacija na osnovu koje su odobrene rate u APZ modulu u JIS-u, uz obavještenje službe o sticanju uvjeta za isplatu predmetnih rata.

⁶⁵ Također, stručni saradnik je dužan sačiniti PrintScreen izvršene kontrole na portalu Porezne uprave, te isti pohraniti u odgovarajući folder kao dokaz o izvršenoj kontroli.

⁶⁶ Izvještaj o finansijskoj reviziji Federalnog zavoda za zapošljavanje 2020. godine

⁶⁷ Shodno komentarima na Nacrt izvještaja i pratećoj dokumentaciji

⁶⁸ Kako bi se podaci mogli blagovremeno i na adekvatan način pratiti, analizirati i preduzimati aktivnosti na prevazilaženju uočenih nedostataka,

⁶⁹ Zavod navodi da je unaprijeđen informacioni sistem, te da se u JIS-u vode sve evidencije koje su propisane „Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja“ uključujući i evidencije programa/mjera i prijava na programe/mjere .

Preporuka 11. Osigurati precizne i transparentne podatke i informacije o planiranju i realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja.

Status realizacije preporuke

Djelimično provedena

U cilju realizacije predmetne preporuke Federalni zavod za zapošljavanje trebao je sačinjavati transparentne planove i izvještaje o realizaciji svakog pojedinačnog programa sufinansiranja zapošljavanja. Također, izvještaji trebaju sadržavati pouzdane kvalitativne i kvantitativne podatke o tome koliko je sredstava planirano, koliko je ugovoreno, kolika je realizacija u odnosu na plan i koji efekti su postignuti. Izvještaji se trebaju redovno dostavljati Upravnom odboru FZZZ-a, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, odnosno Vladi FBiH, te javno objavljivati, kako bi informacije bile dostupne javnosti.

Analizom dostupnih podataka⁷⁰ utvrđeno je da je FZZZ preduzimao aktivnosti u dijelu sačinjavanja informacija o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, ali da **i dalje nisu osigurani transparentni podaci o planiranju navedenih programa**. Naime, kada su u pitanju podaci o planiranju programa sufinansiranja zapošljavanja, konstatovano je da je u **programima rada FZZZ-a** prikazan cilj programa, planirane aktivnosti, ciljne grupe nezaposlenih, broj osoba koji se planira obuhvatiti programima zapošljavanja, te planirana ukupna finansijska sredstva za realizaciju svih programa. Međutim, iz planiranog finansijskog iznosa za realizaciju programa ne može se utvrditi koliko sredstava je na godišnjem nivou planirano posebno za svaki program (Program sufinansiranja zapošljavanja, Program sufinansiranja samozapošljavanja, Program obuka i rad), već je prikazan zbirni iznos za sve programe, uključujući i iznos ugovorenih, a nerealizovanih obaveze čija je realizacija započela prethodnih godina, a koje dospijevaju na naplatu u toj godini.

Također, prema dostupnim podacima,⁷¹ u **finansijskim planovima FZZZ-a** nisu bili utvrđeni iznosi planiranih sredstava po svakom od programa zapošljavanja i samozapošljavanja, već je planiran ukupan iznos za realizaciju zaključenih ugovora iz prethodnog perioda. Uvidom u **programe sufinansiranja zapošljavanja 2019, 2020. i 2021.** konstatovano je da je prikazan zbirni iznos za sve planirane mjere unutar programa i da nisu prikazani podaci o planiranim iznosima sredstava pojedinačno po svakoj mjeri unutar programa (izuzev planiranog načina sufinansiranja i isplate mjesečnog iznosa koji FZZZ refundira poslodavcu). Shodno navedenom, može se utvrditi da takav način planiranja otežava i praćenje realizacije programa zapošljavanja.

Kada je u pitanju izvještavanje o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, utvrđeno je da je FZZZ sačinjavao informacije o realizaciji samo za programe iz 2018. i 2019. godine. Uvidom u navedene Informacije o realizaciji programa utvrđeno je da one sadrže podatke o tome koliko je ukupno sredstava planirano za realizaciju mjera, a **samo za tri poticajne mjere (Zapošljavanje žena, Tražim poslodavca i Služba u zajedničkim projektima) pojedinačno je prikazan planirani iznos za njihovu realizaciju.** Također, u informacijama je prikazan iznos ugovorenih sredstava, isplaćena sredstva (% u odnosu na planirana i ugovorena sredstva), broj ugovora potpisan sa poslodavcima, te broj osoba zaposlenih po svakoj mjeri.

U posmatranom periodu FZZZ nije vršio evaluaciju svih pojedinačnih mjera iz programa kako bi se znali postignuti učinci realizovanih programa. Kako je navedeno u Informaciji o realizaciji programa iz 2019. godine, još nije završena realizacija Programa iz 2019, te je potrebno u koordinaciji sa kantonalnim službama za zapošljavanje završiti realizaciju i ažurirati stanje preostalih obaveza, nakon

⁷⁰ Odgovori FZZZ-a na Upitnik revizije učinka; programi rada FZZZ; izvještaji o realizaciji programa sufinansiranja 2018. i 2019. godine; pojedinačni programi sufinansiranja zapošljavanja 2019, 2020 i 2021. godine

⁷¹ Izvještaj o finansijskoj reviziji Federalnog zavoda za zapošljavanje 2020. godine

čega bi se pristupilo stvaranju pretpostavki za izradu izvještaja o ukupnoj realizaciji i učincima pojedinih mjera iz ovoga programa⁷².

Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da se informacije o realizaciji programa zapošljavanja i izvještaji o evaluaciji programa i mjera aktivne politike zapošljavanja razmatraju i usvajaju na sjednicama Upravnog odbora FZZZ-a. Kako nadležni iz FZZZ ističu, svi materijali koji se razmatraju na Upravnom odboru dostavljaju se Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, uz poziv da predstavnik Ministarstva prisustvuje sjednicama odbora.⁷³

2.2. Postupanje Parlamenta FBiH

Ured za reviziju je Izvještaj revizije učinka „**Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja**“, u skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine,⁷⁴ dostavio Parlamentu FBiH, odnosno Parlamentarnoj komisiji odgovornoj za reviziju. Praćenjem je utvrđeno da predmetni Izvještaj nije razmatran na sjednicama Parlamentarne komisije, niti su preduzimate aktivnosti na provjeri statusa implementacije preporuka iz Izvještaja.

⁷² Informacija o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja 2019, stanje na dan 30. 9. 2020.

⁷³ Odgovor FZZZ-a na Upitnik revizije učinka

⁷⁴ „Službene novine Federacije BiH“, broj 22/06

2.3. Komentari na Nacrt izvještaja

Od osam subjekata kojima je Nacrt izvještaja dostavljen na komentar, očitovali su se FZZZ⁷⁵, Služba za zapošljavanje TK⁷⁶, Služba za zapošljavanje ZDK⁷⁷ i Služba za zapošljavanje USK⁷⁸. Nadležni iz Službe za zapošljavanje TK i USK su naveli da nemaju primjedbi na Nacrt izvještaja.

Služba za zapošljavanje ZDK je dostavila dodatna pojašnjenja o poduzetim aktivnostima na uspostavljanju evidencija o nezaposlenim osobama i posredovanju u zapošljavanju. Dostavljeni komentari su uzeti u obzir prilikom sačinjavanja konačnog Izvještaja.

Komentari FZZZ-a su se odnosili na naknadno poduzete aktivnosti kontrole i praćenja izvršenja ugovorenih obaveza, kao i na aktivnosti praćenja efekata pojedinih mjera zapošljavanja. Pored toga, data su i dodatna pojašnjenja o razlozima zbog kojih određene preporuke nisu realizovane. Argumentovani komentari, za koje je tim za reviziju imao odgovarajuće dokaze, uzeti su u obzir prilikom sačinjavanja konačnog Izvještaja revizije učinka.

U nastavku slijedi obrazloženje komentara FZZZ-a koji nisu mogli biti prihvaćeni:

- Komentar FZZZ-a u kojem je navedeno da period trajanja programa sufinansiranja ne može biti utvrđen zbog činjenice da je početak realizacije programa uslovljen usvajanjem finansijskog plana nije mogao biti prihvaćen. Naime, u periodu do 2019. godine, kada je data predmetna preporuka, realizacija programa sufinansiranja zapošljavanja je također započinjala nakon usvajanja finansijskog plana FZZZ-a. Na osnovu analize dinamike realizacije programa, revizija je kao poseban problem istakla činjenicu da se programi realizuju kroz dugi niz godina zbog čega je akcentirana potreba da se precizno utvrdi rok do kada se programi trebaju realizovati. Uprkos navedenoj preporuci, FZZZ nije poduzeo aktivnosti kako bi se utvrdio period u kojem je potrebno realizovati pojedinačne programe sufinansiranja zapošljavanja, zbog čega je nadzor nad realizacijom programa i ostvarenim efektima i dalje otežan.
- Komentar FZZZ-a koji se odnosio na provjeru statusa zaposlenosti osoba čije je zapošljavanje sufinansirano po mjerama iz Programa sufinansiranja zapošljavanja 2020. godine, nije iziskivao izmjene u Izvještaju, s obzirom da predviđene aktivnosti još uvijek nisu okončane.⁷⁹

⁷⁵ Komentari na Nacrt izvještaja revizije učinka „Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ broj: 08-45-7438-1/21 od 14. 12. 2021. godine

⁷⁶ Komentari na Nacrt izvještaja revizije učinka „Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ broj: 03/2-45-5-778-1/21 od 3. 12. 2021. godine

⁷⁷ Komentari na Nacrt izvještaja revizije učinka „Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ broj: 04-45-3602/21 od 14. 12. 2021. godine

⁷⁸ Komentari na Nacrt izvještaja revizije učinka „Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ broj: 01-1-2155-1/21 od 16. 12. 2021. godine

⁷⁹ Shodno dostavljenim komentarima, detaljne provjere će biti izvršene na dan 31. 12. 2021. godine.

3. ZAKLJUČCI

Problem nezaposlenosti prepoznat je kao jedan od najozbiljnijih ekonomskih i socijalnih izazova s kojima se već dugi niz godina suočava naša zemlja. On negativno utiče na cjelokupno društvo, jer je usko povezan s općim ekonomskim razvojem, te socijalnom i materijalnom sigurnošću građana. Nezaposlenost prate i veliki ekonomski i socijalni troškovi, zbog čega je od iznimne važnosti osigurati adekvatno upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja, kao mjerom aktivne politike zapošljavanja u koju FZZZ već godinama ulaže značajna finansijska sredstva.

Ured za reviziju je u svom izvještaju „Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“ iz 2019. godine identifikovao značajne propuste u upravljanju programima sufinansiranja zapošljavanja FZZZ-a, te su date preporuke za unapređenje stanja u ovoj oblasti. U izvještaju je istaknuta potreba za cjelovitom reformom u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti, zbog čega su, pored preporuka usmjerenih na efikasnije upravljanje programima, date preporuke za unapređenje regulatornog okvira u ovoj oblasti.

Provedenim praćenjem realizacije preporuka konstatovana je njihova nedovoljna realizacija, uprkos činjenici da je većina subjekata iz uzorka revizije razmatrala Izvještaj revizije učinka iz 2019. godine s namjerom preduzimanja aktivnosti na implementaciji datih preporuka. Međutim, poduzete aktivnosti nisu bile dovoljne kako bi se preporuke u potpunosti realizovale i tako doprinijelo efikasnijem planiranju i realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja.

Utvrđeno je da još uvijek nije donesena Strategija zapošljavanja u FBiH koja bi trebala pružiti smjernice za plansko i sistemsko rješavanje problema u ovoj oblasti. Pored toga, nisu izrađene ni izmjene i dopune Zakona o posredovanju u zapošljavanju, niti su uspostavljene kvalitetne evidencije o nezaposlenim osobama koje predstavljaju neophodan preduslov za efikasnije posredovanje u zapošljavanju i realizaciju programa zapošljavanja.

Federalni zavod za zapošljavanje nastavio je planirati programe sufinansiranja zapošljavanja bez jasno utvrđenog perioda trajanja programa, te se oni i dalje realizuju kroz više godina. Nadzor nad realizacijom programa otežan je i zbog činjenice da se realizacija novih programa započinjala iako programi iz prethodnih godina još uvijek nisu bili okončani, te se istovremeno realizuje više različitih programa i veliki broj mjera zapošljavanja. Realizacija programa nije u skladu s finansijskim planom, što ukazuje na nedovoljnu efikasnost FZZZ-a i službi u realizaciji programa.

Konstatovan je određeni pomak u planiranju mjera sufinansiranja zapošljavanja s obzirom na to da je u programima iz perioda 2019-2021. godine predviđen veći broj poticajnih mjera fokusiranih na konkretne ciljne grupe i zapošljavanje teže zapošljivih nezaposlenih osoba. Ipak, i dalje se najveći dio sredstava usmjerava u mjere iz programa koje nisu bile namijenjene ovim skupinama.

Federalni zavod nije propisao obavezu poslodavcima da nakon isteka ugovora o sufinansiranju izvjesno vrijeme zadrže sufinansiranu osobu u radnom odnosu. Pored toga nisu poduzete ni dovoljne aktivnosti kako bi se vršio kvalitativan izbor poslodavaca i dala prednost onim poslodavcima koji su spremni dugoročnije zaposliti nezaposlene osobe s evidencija službi.

Iako je Zavod izradio proceduru za praćenje efekata programa zapošljavanja, nije izvršena analiza ostvarenih efekata svakog pojedinačnog programa. Također, nisu preduzete dovoljne aktivnosti na jačanju internih kontrola u cilju efikasnijeg upravljanja sredstvima programa zapošljavanja, kao i kontrole utroška sredstava.

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine cijeni da nadležne institucije vlasti i subjekti revizije kojima su upućene preporuke trebaju preduzeti dodatne aktivnosti kako bi se realizovale date preporuke. Uzimajući u obzir stanje u oblasti zapošljavanja, neophodno je ozbiljnije pristupiti rješavanju pitanja planiranja, realizacije, kontrole i izvještavanja o programima sufinansiranja zapošljavanja.

Aida Đozić, rukovoditeljica u Sektoru za reviziju učinka

Tim za reviziju:

Rasema Žerić, voditeljica tima

Irena Vuković, članica tima

PRILOZI

Prilog 1. Status realizacije preporuka prema subjektima revizije

Subjekti obuhvaćeni praćenjem	Parlament FBiH	Vlada FBiH	FZZZ	Služba za zapošljavanje USK	Služba za zapošljavanje TK	Služba za zapošljavanje ZDK	Služba za zapošljavanje HNK	Služba za zapošljavanje KS
Preporuke								
1. Donijeti Strategiju zapošljavanja u FBiH	Djelimično provedena	-	-	-	-	-	-	-
2. Izraditi i donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona u zapošljavanje i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba	Nije provedena	Nije provedena	-	-	-	-	-	-
3. Uspostaviti odgovarajući nadzor nad realizacijom programa sufinansiranja zapošljavanja i utroškom javnih sredstava za realizaciju programa	-	Djelimično provedena	-	-	-	-	-	-
4. Uspostaviti kvalitetne evidencije o nezaposlenim osobama.	-	-	Djelimično provedena	Provedena	Provedena	Djelimično provedena	Početna aktivnost	Djelimično provedena
5. Osigurati aktivnije posredovanje službi između nezaposlenih osoba i poslodavaca prilikom realizacije programa sufinansiranja zapošljavanja.	-	-	Početna aktivnost	Djelimično provedena	Djelimično provedena	Djelimično provedena	Djelimično provedena	Djelimično provedena
6. Precizno definisati period trajanja programa sufinansiranja zapošljavanja i osigurati efikasnu realizaciju programa, u skladu sa finansijskim planom.	-	-	Početna aktivnost	-	-	-	-	-
7. Jasno definisati ciljeve programa sufinansiranja zapošljavanja i ciljne grupe, a period sufinansiranja prilagoditi potrebama nezaposlenih osoba kojima je program namijenjen.	-	-	Djelimično provedena	-	-	-	-	-
8. Sredstva za sufinansiranje zapošljavanja dodjeljivati poslodavcima koji povećavaju broj zaposlenih i dugoročnije zapošljavaju sufinansiranu osobu iz ciljne grupe.	-	-	Nije provedena	-	-	-	-	-
9. Izraditi procedure za praćenje efekata programa sufinansiranja zapošljavanja i analizirati efekte svakog pojedinačnog programa.	-	-	Djelimično provedena	-	-	-	-	-
10. Ojačati sistem internih kontrola kako bi se osiguralo efikasno, efektivno i transparentno upravljanje sredstvima programa sufinansiranja zapošljavanja, te kontrola utroška sredstava.	-	-	Djelimično provedena	-	-	-	-	-
11. Osigurati precizne i transparentne podatke i informacije o planiranju i realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja.	-	-	Djelimično provedena	-	-	-	-	-
Potpuno provedena preporuka	0	0	0	1	1	0	0	0
Djelimično provedena preporuka	1	1	5	1	1	2	1	2
Pokrenute početne aktivnosti	0	0	2	0	0	0	1	0
Preporuka nije provedena	1	1	1	0	0	0	0	0

Prilog 2. Pregled podataka o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja iz perioda 2015-2018. i 2019 – 2021. godine

Period 2015-2018. godine				Period 2019 – august 2021. godine			
Programi sufinansiranja zapošljavanja	Planirani iznos sredstava	Ukupno izvršenje 2015-2018	Procent izvršenja plana	Programi sufinansiranja zapošljavanja	Planirani iznos sredstava	Ukupno izvršenje 2019-avgust 2021.	Procent izvršenja plana
1. Program sufinansiranja zapošljavanja 2015	18.000.000	15.910.000	88%	1. Program sufinansiranja zapošljavanja 2019	47.407.290	34.012.875	72%
2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2016	10.000.000	8.840.000	88%	2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2020	54.378.480	21.135.387	39%
3. Program sufinansiranja zapošljavanja 2017	18.000.000	13.728.000	76%	3. Program sufinansiranja zapošljavanja 2021	23.886.099	2.011.031	8%
4. Program sufinansiranja PLUS	14.000.000	7.304.000	52%				
5. Program sufinansiranja zapošljavanja 2018	40.000.000	9.545.000	24%				
Ukupno	100.000.000	55.327.000	55%		125.671869	57.159.293	46%

Izvor: Programi sufinansiranja zapošljavanja i podaci iz odgovora na Upitnik revizije učinka FZZZ-a

Iz tabele je evidentno da su planirana sredstva za programe sufinansiranja u posmatranom periodu praćenja bila veća za cca 25,7 miliona KM u odnosu prethodni period (2015-2018. godine), iako nijedan program sufinansiranja zapošljavanja nije realizovan u planiranom iznosu. Najveća realizacija plana ostvarena je za programe 2015. i 2016. (88%), dok je najmanja realizacija plana za program 2021. (8%). Ukupan iznos realizacije programa iz prethodnog perioda iznosio je 55% planiranih sredstava, dok je ukupna realizacija programa u periodu 2019 – august 2021. iznosila 46% planiranih sredstava, što je manje za 9% u odnosu na prethodni period.

Među razlozima niske realizacije programa u 2020. i 2021. godini nadležni iz FZZZ navode: Tromjesečni prekid realizacije u 2020. godini zbog proglašenja stanja nesreće; prolongaciju rokova za ugovaranje i isplatu subvencija kako bi se izbjeglo preklapanje sa subvencijama koje su realizovane shodno Zakonu o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica; preusmjeravanje dijela sredstava namijenjenih za aktivnu politiku zapošljavanja na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih, zbog povećanog broja otpuštenih radnika.

Prilog 3. Kriteriji za zapošljavanje u programima sufinansiranja zapošljavanja

Kriteriji za zapošljavanje po poticajnim mjerama za 2019. godinu

Naziv mjere	Kriterij	Period sufinansiranja	Iznos sufinansiranja po osobi za jedan mjesec
1	2	3	4
1. Prvo radno iskustvo 2019	Mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina i to: -osobe sa SSS – (III i IV stepen) prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv. -osobe sa VŠS (VI stepen) i VSS (VII stepen obrazovanja) ukoliko su prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv. - osobe Bolonjskog prvog ciklusa (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS).	šest mjeseci 12 mjeseci	360-390 KM 420 - 450 KM
2. Zapošljavanje žena 2019	- Nezaposlene žene, bez obzira na stručnu spremu, radno iskustvo, dob, koje se nalaze na evidenciji službi za zapošljavanje prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv. - Nezaposlene žene više (VI stepen) i visoke stručne spreme (VII stepen), odnosno žene sa završenim prvim ciklusom po Bolonjskom procesu (180/240 ECTS) I drugog ciklusa (300 ECTS), bez obzira na radno iskustvo i dob.	šest mjeseci 12 mjeseci	420 KM
3. Prilika za sve 2019	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stepen obrazovanja, na duži period, uz podršku poslodavcu refundiranjem ¼ subvencije .	šest ili 12 mjeseci	360 KM
4. Doprinos 500 - 2019	Nezaposlene osobe bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv.	šest mjeseci	500 KM
5. Periodično/sezonsko zapošljavanje 2019	Nezaposlene osobe, bez obzira na spol, stepen obrazovanja i period nezaposlenosti, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv.	Do šest mjeseci	360 KM
6. Nova prilika 2019	Nezaposlene osobe, i to: -Osoba dobi 40+ bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv. -Osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih osoba u FBiH najmanje 12 mjeseci prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, bez obzira na spol, dob i stepen obrazovanja. -Osobe niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK) prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, bez obzira na spol, dob i period nezaposlenosti.	šest mjeseci	450 KM
7. Javni radovi 2019	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv	Do četiri mjeseca	400 KM
8. Tražim poslodavca 2019	Nezaposlena osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije preuzimanja Obrasca za traženje poslodavca TP.	Šest mjeseci i 12 mjeseci	420 KM
9. Služba u zajedničkim projektima 2019	Zapošljavanje i obuka za povećanje kompetencija i sticanje dodatnih znanja i vještina osoba, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH, kroz partnerstvo Službe sa poslodavcem i drugim organizacijama i institucijama.	šest mjeseci	do 450 KM

Izvor: Program sufinansiranja zapošljavanja 2019

Kriteriji za zapošljavanje po poticajnim mjerama za 2020. godinu

Naziv mjere	Kriterij	Period sufinansiranja	Iznos sufinansiranja po osobi za jedan mjesec
1	2	3	4
1. Tvoja prilika 2020	Mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina i to: -osobe sa SSS – (III i IV stepen) prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. -osobe sa VŠS (VI stepen) i VSS (VII stepen obrazovanja), odnosno osobe Bolonjskog prvog ciklusa (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS) ukoliko su prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. Mlade nezaposlene osobe sa radnim iskustvom/stažom, dobi do 35 godina i to: -bez obzira na stručnu spremu. - osobe sa VŠS (VI stepen) i VSS (VII stepen obrazovanja), odnosno osobe Bolonjskog prvog ciklusa (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS) ukoliko su prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.	šest mjeseci 12 mjeseci šest mjeseci 12 mjeseci	390-420 KM 450-480 KM 390-420 KM 450-480 KM
2. Zapošljavanje žena 2020	- Nezaposlene žene, bez obzira na stručnu spremu, radno iskustvo, dob, koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. - Nezaposlene žene višom (VI stepen) i visoke stručne spreme (VII stepen), odnosno žene sa završenim prvim ciklusom po Bolonjskom procesu (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS), bez obzira na radno iskustvo i dob.	šest mjeseci 12 mjeseci	450 KM
3. Prilika za sve 2020	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stručnu spremu, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.	šest ili 12 mjeseci	390 KM
4. Doprinos 500 -2020	Nezaposlene osobe bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv.	šest mjeseci	500 KM
5. Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2020	Mjera podrazumijeva sufinansiranje zapošljavanja osoba u skladu sa članom 2. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, i to: demobiliziranih branilaca i demobiliziranih branilaca dobrovoljaca, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH, prije dana objave Javnog poziva, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stručnu spremu.	šest mjeseci ili 12 mjeseci	Od 450 do 500 KM
6. Periodično/sezonsko zapošljavanje 2020	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo, dob i stručnu spremu, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv.	Do šest mjeseci	390 KM
7. Nova prilika 2020	Nezaposlene osobe, i to: -Osoba dobi 40+ bez obzira na spol, stručnu spremu i period nezaposlenosti, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. -Osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih osoba u FBiH najmanje 12 mjeseci prije dana objave Javnog poziva, bez obzira na spol, dob i stručnu spremu. -Osobe niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK) prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva, bez obzira na spol, dob i period nezaposlenosti.	šest mjeseci ili 12 mjeseci	480 KM
8. Javni radovi 2020	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo i dob, uz zasnivanje radnog odnosa na period od jednog do 12 mjeseci, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv. -Javni radovi -Pomoć potrebnima	Od jednog do četiri mjeseca Od jednog do 12 mjeseci	430 KM Od 400 do 500 KM
9. Tražim poslodavca 2020	Nezaposlena osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stručnu spremu, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana otvaranja javnog poziva za ovu mjeru.	šest mjeseci i 12 mjeseci	450 KM
10. Služba u zajedničkim projektima 2020	Zapošljavanje i obuka za povećanje kompetencija i sticanje dodatnih znanja i vještina osoba, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH, prije dana podnošenja Obrascu prijave-Služba u suradnji sa poslodavcima 2020, kroz suradnju Službe sa poslodavcem i/ili drugim pravnim subjektima.	-	Do 450 KM

Izvor: Program sufinansiranja zapošljavanja 2020

Izveštaj revizije učinka

Praćenje realizacije preporuka iz Izveštaja revizije učinka
„Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“

Kriteriji za zapošljavanje po poticajnim mjerama za 2021. godinu

Naziv mjere	Kriterij	Period sufinansiranja	Iznos sufinansiranja po osobi za jedan mjesec
1	2	3	4
1. Tvoja prilika 2021	- Mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina i to: -osobe sa SSS – (III i IV stepen) prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. -osobe sa VŠS (VI stepen) i VSS (VII stepen obrazovanja), odnosno osobe Bolonjskog prvog ciklusa (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS) ukoliko su prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. Mlade nezaposlene osobe sa radnim iskustvom/stažom, dobi do 35 godina i to: -bez obzira na stručnu spremu. - osobe sa VŠS (VI stepen) i VSS (VII stepen obrazovanja), odnosno osobe Bolonjskog prvog ciklusa (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS) ukoliko su prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.	šest mjeseci 12 mjeseci Šest mjeseci 12 mjeseci	390-420 KM 450-480 KM 390-420 KM 450-480 KM
2. Zapošljavanje žena 2021	- Nezaposlene žene, bez obzira na stručnu spremu, radno iskustvo, dob, koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. - Nezaposlene žene sa višom (VI stepen) i visoke stručne spreme (VII stepen), odnosno žene sa završenim prvim ciklusom po Bolonjskom procesu (180/240 ECTS) i drugog ciklusa (300 ECTS), bez obzira na radno iskustvo i dob.	šest mjeseci 12 mjeseci	450 KM
3. Prilika za sve 2021	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stručnu spremu, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.	šest ili 12 mjeseci	390 KM
4. Doprinos 500 -2021	Nezaposlene osobe bez obzira na radno iskustvo, dob i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.	šest mjeseci	500 KM
5. Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelj 2021	Mjera podrazumijeva sufinansiranje zapošljavanja osoba u skladu sa članom 2. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, i to: demobiliziranih branilaca i demobiliziranih branilaca dobrovoljaca, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH, prije dana objave Javnog poziva, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stručnu spremu.	šest mjeseci ili 12 mjeseci	Od 450 do 500 KM Od 6-12 mjeseca pola iznosa
6. Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo, dob i stručnu spremu, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.	šest mjeseci	390 KM
7. Nova prilika 2021	Nezaposlene osobe, i to: -Osoba dobi 40+ bez obzira na spol, stručnu spremu i period nezaposlenosti, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. -Osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih osoba u FBiH najmanje 12 mjeseci prije dana objave Javnog poziva, bez obzira na spol, dob i stručnu spremu. -Osobe niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK) prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva, bez obzira na spol, dob i period nezaposlenosti.	šest mjeseci ili 12 mjeseci	480 KM Od 6-12 mjeseca pola iznosa
8. Javni radovi 2021	Nezaposlene osobe, bez obzira na radno iskustvo i dob, uz zasnivanje radnog odnosa na period od jednog do 12 mjeseci, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva. Javni radovi- Pomoć potrebnima	Od 1- 4 mjeseca Od 1- 12 mjeseci	430 KM Od 400 do 500 KM
9. Tražim poslodavca 2021	Nezaposlena osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stručnu spremu, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana otvaranja javnog poziva za ovu mjeru.	šest mjeseci i 12 mjeseci	450 KM
10. Služba u zajedničkim projektima 2021	Zapošljavanje i obuka za povećanje kompetencija i sticanje dodatnih znanja i vještina osoba, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u FBiH, prije dana podnošenja zahtjeva za sufinansiranjem preuzimanjem Obrasca prijave-Služba u suradnji sa poslodavcima 2021, kroz suradnju Službe sa poslodavcem i/ili drugim pravnim subjektima.	-	200 i 450 KM

Izvor: Program sufinansiranja zapošljavanja 2021

Izveštaj revizije učinka

Praćenje realizacije preporuka iz Izveštaja revizije učinka
„Upravljanje programima sufinansiranja zapošljavanja“

Prilog 4. Podaci o programima sufinansiranja zapošljavanja iz perioda 2019 - 2021. godine

Naziv programa i mjere	Planirani iznos sredstava za realizaciju pojedinačnih programa (KM)	Ukupno izvršenje programa u periodu 2019-2021. godine (KM)	Broj zaključenih ugovora sa poslodavcima	Broj osoba za koje su zaključeni ugovori o sufinansiranju
Program sufinansiranja zapošljavanja 2019				
1.Prvo radno iskustvo 2019	47.407.290,00	3.020.236,80	448	700
2.Zapošljavanje žena 2019		4.674.129,98	996	1532
3.Prilika za sve 2019		12.300.550,80	2302	4759
4.Doprinos 500 2019		144.366,00	34	53
5.Sezonsko/periodično zapošljavanje 2019		2.575.481,05	495	1287
6.Nova prilika 2019		1.045.183,50	242	392
7.Javni radovi 2019		296.420,00	39	184
8.Tražim poslodavca 2019		2.901.686,95	784	885
9.Služba u zajedničkim projektima 2019		550.065,00	-	-
10.Program obuka i rad 2019		495.375,20	17	-
11.Romi 2019		624.199,61	43	66
12.Služba u zajedničkim projektima 2019		5.385.180,99	366	1288
Program sufinansiranja zapošljavanja 2020				
1.Prvo radno iskustvo za mlade do 30 god. za 2020. godinu	54.378.480,00	1.637.303,50	174	401
2.Sufin.zap.osoba sa rad. stažom do 35 god. za 2020. godinu		424.286,00	71	106
3.Zapošljavanje žena 2020		1.599.316,50	388	501
4.Prilika za sve 2020		4.337.996,00	882	1623
5.Doprinos 500 za 2020		102.583,48	22	37
6.Periodično/sezonsko zapošljavanje 2020		521.058,20	146	349
7.Demobilisani borci 2020		111.220,00	31	33
8.Nova prilika 2020		1.093.224,00	214	300
9.Javni radovi 2020		109.736,00	13	101
10.Pomoć potrebnima 2020		79.100,00	4	16
11.Služba u saradnji s poslodavcima obuka		387.546,72	9	37
12.Služba u saradnji s poslodavcima zapošlj.		8.013.571,50	974	2160
13.Obuka i rad 2020		65.288,00	-	-
14.Tražim poslodavca 2020		1.243.755,00	435	586
15.Učešće u zajedničkim projektima 2020		1.409.401,67	-	-

Program sufinansiranja zapošljavanja 2021				
1.Prilika za sve 2021	23.886.099,00	499.076,50	570	1352
2.Nova prilika 2021		153.120,00	167	268
3.Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021		106.158,00	106	331
4.Zapošljavanje demobilisanih boraca 2021		2.340,00	20	23
5. Doprinos 500 za 2021		5.550,00	10	14
6.Tražim poslodavca 2021		0	466	550
7. Zapošljavanje žena 2021		241.920,00	259	431
8. Sufin.zap.osoba sa rad. stažom do 35 god. za 2021.godinu		72.318,00	65	102
9. Prvo radno iskustvo za mlade do 30 god. za 2021.godinu		166.404,00	101	175
10. Pomoć potrebnim 2021		5.020,00	4	5
11.Služba u saradnji s poslodavcima 2021 obuka		0,00	1	20
12.Služba u saradnji s poslodavcima 2021 zapošlj		738.485,00	464	911
13. Javni radovi 2021		20.640,00	9	15
14. Romi 2021		0,00	-	-
15. Obuka i rad 2021		0,00	-	-
UKUPNO :	125.671.869,00	57.159.293,95	11.371	21.593

Izvor: Podaci dostavljeni putem odgovora FZZZ-e na Upitnik revizije učinka

Kako je vidljivo iz tabele, na poticajne mjere zapošljavanja koje su bile usmjerene na konkretne ciljne grupe nezaposlenih osoba, kao i teže zapošljive kategorije nezaposlenih osoba, utrošeno je ukupno cca 17,3 miliona KM ili 30% od ukupno utrošenih sredstava na programe sufinansiranja zapošljavanja u posmatranom periodu. Na ostale mjere iz programa utrošeno je cca 40 miliona KM ili 70% sredstava. Najveći iznos sredstava u iznosu od cca 17,1 milion KM utrošen je na mjeru „Prilika za sve“, kojom su obuhvaćene sve osobe, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stručnu spremu, prijavljene na evidenciju nezaposlenih u FBiH prije dana objave Javnog poziva.

Prilog 5. Indikatori za mjerenje učinka programa sufinansiranja zapošljavanja

Indikator uspješnosti/učinka iz 2017, 2018. i 2019. godine	Broj osoba koje su ostale u radnom odnosu šest, odnosno 12 mjeseci nakon isteka ugovorenog perioda sufinansiranja i neto učinak.
Indikator uspješnosti/učinka iz 2020. godine	Podaci o učincima mjera: Tvoja prilika (zapošljavanje osoba s radnim iskustvom do 35 godina), Zapošljavanje žena, Prilika za sve, Doprinos 500, Zapošljavanje demobiliziranih branitelja, Nova prilika, Tražim poslodavca, Služba u saradnji s poslodavcima • Broj osoba obuhvaćenih mjerama iz Programa koje su ostale u radnom odnosu šest (6), odnosno 12 mjeseci nakon isteka ugovorenog perioda sufinansiranja zapošljavanja (po strukturnim obilježjima),• Broj osoba iz Kontrolne grupe koje su ostale u radnom odnosu šest (6), odnosno 12 mjeseci nakon isteka ugovorenog perioda sufinansiranja zapošljavanja osoba obuhvaćenih mjerama iz Programa (po strukturnim obilježjima),• Broj osoba na evidenciji nezaposlenih (po kantonima, spolu, dobi, obrazovnoj strukturi i dr.) nakon završetka Programa,• Prosječan trošak po zapošljavanju - Cost per job. Podaci o učincima mjera: Tvoja prilika (Prvo radno iskustvo), Javni radovi i pomoć potrebnima i Periodično/sezonsko zapošljavanje • Broj osoba koje su stekle potrebno prvo radno iskustvo (po strukturnim obilježjima),• Broj osoba uključenih u javne radove (po strukturnim obilježjima i vrsti poslova),• Broj osoba uključenih u periodične poslove za potrebe poslodavaca (po strukturnim obilježjima),• Struktura poslodavaca koji učestvuju u realizaciji mjera (osnovna obilježja).
Indikator uspješnosti/učinka iz 2021. godine	Podaci o aktivnostima u vezi izrade izvještaja o evaluaciji jedne od mjera iz Programa: Mjerenje učinaka-postignutih rezultata.

Izvor: Programi sufinansiranja zapošljavanja 2019, 2020. i 2021. godine